ATEITIS

1962 M. KOVAS NR. 3

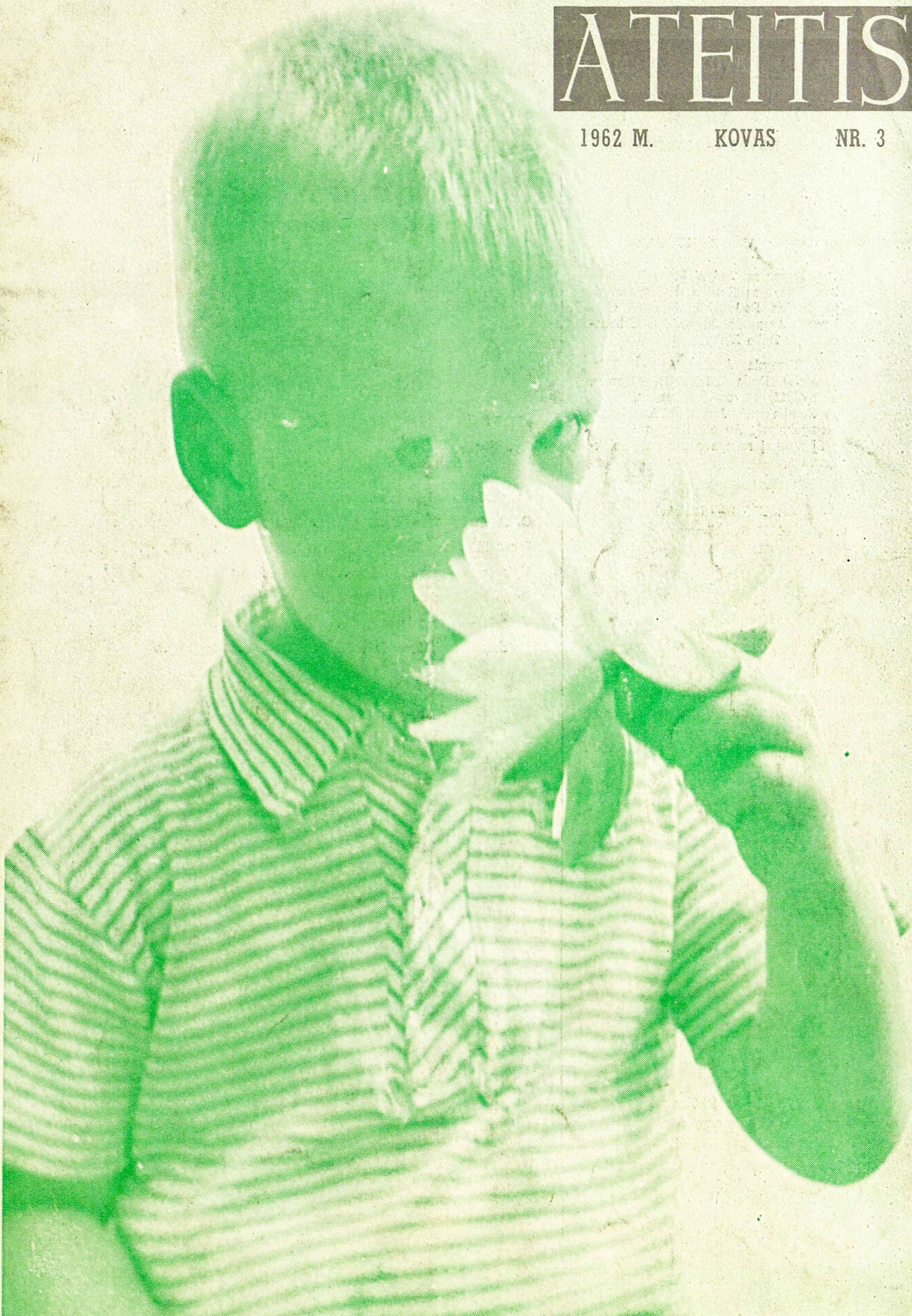

ATEITIS 1911 — 1962

1962 METAI Nr. 3

KOVAS — MARCH

★

REDAKCINIAI KOLEKTYVAI:

1. **Rimantas Rudys,** Jonas Račkauskas, Rimantas Repšys, Lilė Tumosaitė, Janina Radvilaitė, Audronė Garbenytė, Jonas Šoliūnas, Algis Urbanavičius ir Dalia Binkytė.

2. **Rimvydas Šliažas,** Aušrelė Skirmuntaitė, Dalia Indreikaitė, Veronika Tijūnėlytė, Petras Kaufmanas, Giedrė Žumbakienė, Jonas Šalčius, Enata Skrupskelytė, Angelė Katelytė.

Šį numerį redagavo pirmasis kolektyvas.

Redakcijos adresas:

ATEITIS — Redakcija
4105 So. Albany Ave.,
Chicago 32, Illinois
Tel. VIrginia 7-7153

Prenumerata metams $5.00
pagal JAV dol. kursą.
Garbės prenumerata metams $10.00
Atskiro numerio kaina 50¢.
Administratorius Vytautas Šoliūnas

Administracijos adresas:

ATEITIS Administracija
5254 So. Trumbull Ave.,
Chicago 32, Illinois

★

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association.

„ATEITIS"

5254 South Trumbull Avenue
Chicago 32, Illinois

★

Subscription $5.00 per year
Single copy 50¢.

Second class postage paid at the Chicago Post Office.

★

TURINYS

Simas Sužiedėlis — Nenuvertinkime savo vardo 58
R. Š. — Apie žmogaus estetišką išauklėjimą 60
M. M. Slavėnienė — Margučiai 63
J. Šoliūnas — Keturi žirgai (eil.) 64
„ Išėjimas (eil.) 65
Leonida Paulytė — Greitasis traukinys 66
O. B. Audronė — Mano Lietuva (eil.) 67
Jonas Kidykas, S.J. — Tikėjimo branduolys 68
Vytenis Babrauskas — Maironio poezija ir jos reikšmė 69
Jonas Meškauskas — Organizaciniais klausimais 71
Vytenis — Per prizmę 73
Įvykiai, darbai, žmonės 74

Viršelio pirmame puslapyje **Jono Račkausko** nuotrauka.

Ilustracijos puslapiuose 60, 63 ir 72 **Giedrės Žumbakienės.**

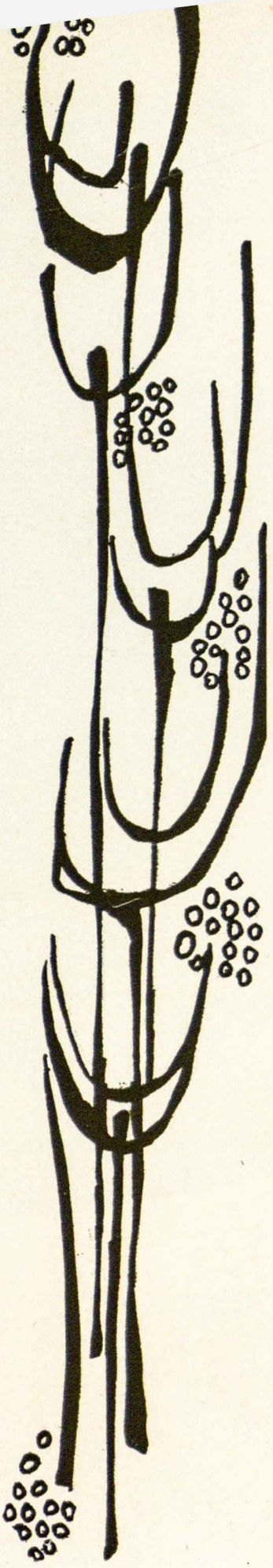

ATEITININKAMS SENDRAUGIAMS, STUDENTAMS, MOKSLEIVIAMS IR VISIEMS SKAITYTOJAMS LINKIM PAKILAUS DŽIAUGSMO IR RYŽTO KRISTAUS PRISIKĖLIMO ŠVENTĖJE.

Ateities Redakcija ir Administracija

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVIDO BIBLIOTEKA

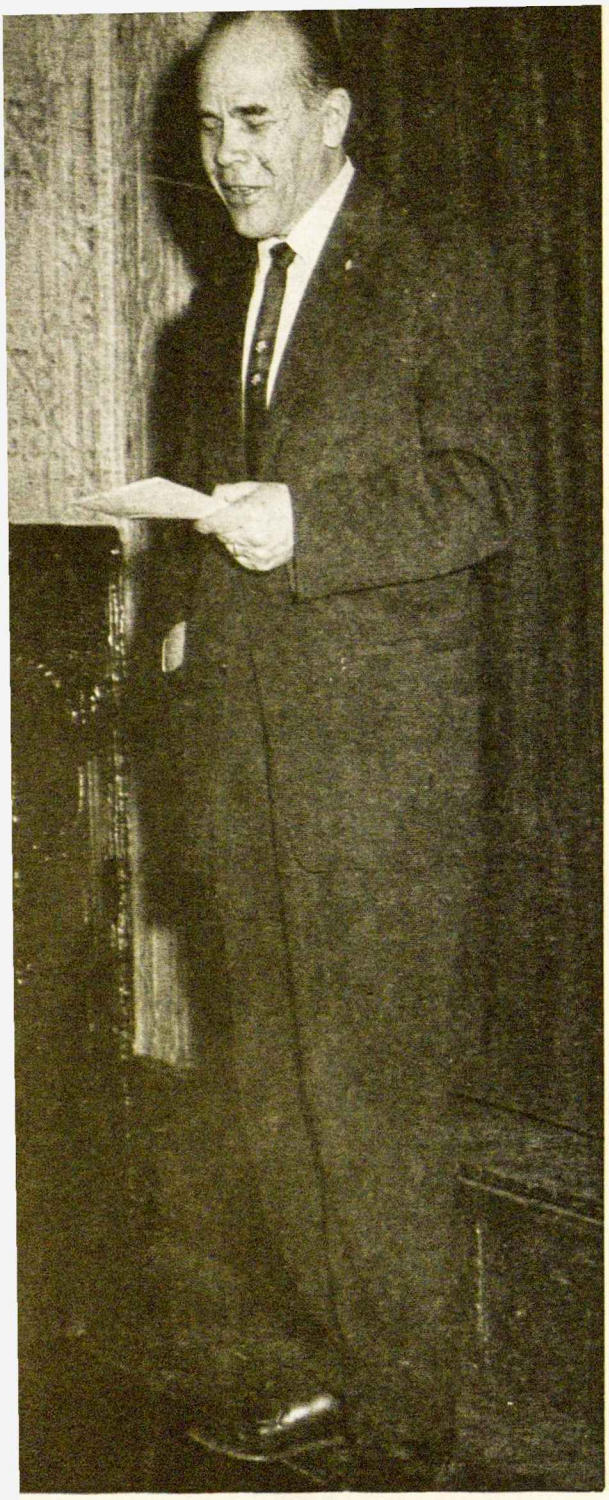

NENUVERTINKIME SAVO VARDO

Ateitininkų Federacijos vado Simo Sužiedėlio žodis, tartas New Yorko ateitininkų šventėje kovo 25 d.

Mieli Ateitininkai,

tokiom progom, kaip šiandien, reikėtų savo žodį pradėti įprastu išreiškimu pasitenkinimo: „Man yra malonu, turiu garbės"... Deja, aš negaliu šiandien taip pradėti. Man būtų buvę dvigubai malonu, jeigu būčiau galėjęs pristatyti Ateitininkų Federacijos naują vadą, o pats pasitraukti į šalį. Tam buvo ruošiama ir skiriama ši šventė, sutraukusi tokį gausų New Yorko ateitininkų ir jų svečių būrį.

Aš labai džiaugiuosi, kad ši šventė buvo surengta visų trijų New Yorko ateitininkų vienetų triūsu ir buvo susieta su mūsų susikaupimu bažnyčioje artėjant didžiosioms Kristaus Prisikėlimo šventėms. Yra taip pat reta proga New Yorko ateitininkam savo tarpe turėti gausiai svečių. Mus teikėsi aplankyti Ateitininkų Federacijos dvasios vadas T. Jonas Kidykas, S. J., Federacijos Tarybos pirmininkas dr. Adolfas Damušis, Moksleivių Sąjungos pirmininkas stud.

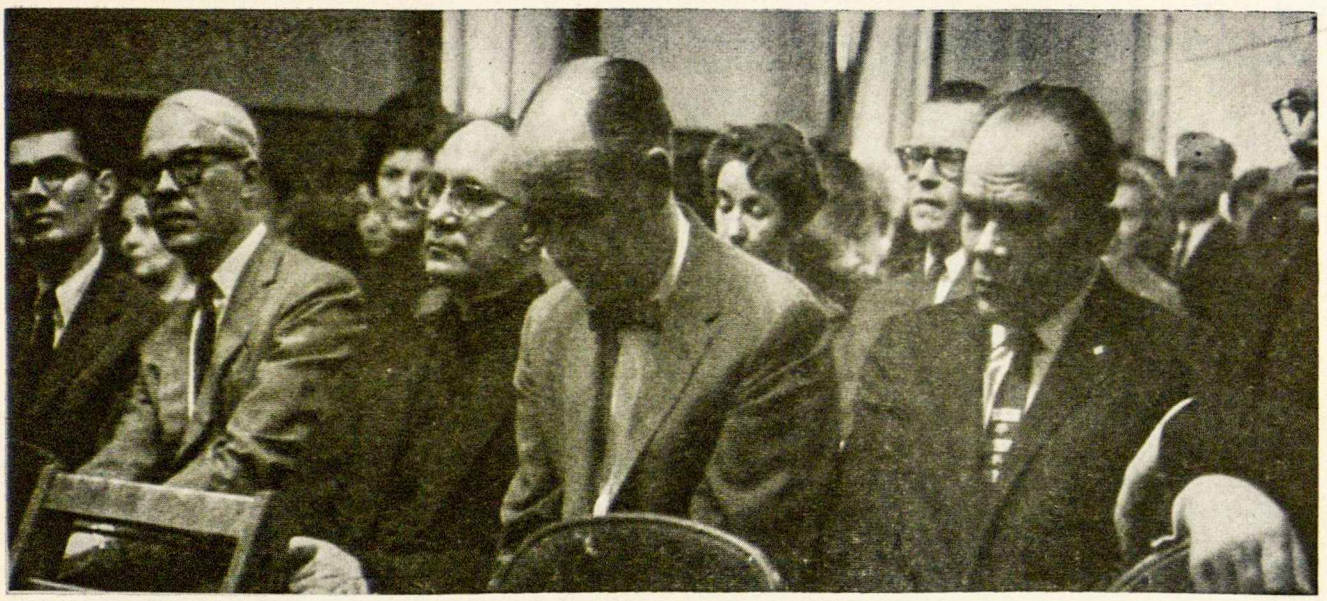

New Yorko ateitininkų šventėje kovo 25. Iš kairės: A. Barzdukas, prof. J. Brazaitis, dr. A. Damušis, prof. S. Sužiedėlis ir kun. L. Jankus.

Vytauto Maželio nuotrauka

Jonas Račkauskas. Turime savo tarpe šio rytinio Amerikos pakraščio Federacijos Tarybos narius ir naujai išrinktąją Federacijos Valdybą, kurioje dabar yra atstovaujamas Washingtonas, Baltimorė ir New Yorkas. New Yorko ateitininkam yra garbė savo susirinkime turėti iškilius mūsų organizacijos asmenis, gi šiai šventei tai teikia ypatingo orumo. Tuo mes visi džiaugiamės.

Tačiau gyvenime neretai pasitaiko, kad viso džiaugsmo su kaupu nepasiekiame. Tokia yra kiekvieno atskiro žmogaus ir jo socialinės būties bei raiškos dalia. Bet tai neturi nei mūsų siekimų pristabdyti, nei giedrios dvasios aptemdyti. Valia turi būti dar sustiprinta, pasitaikančios kliūtys su didesniu ryžtu nugalimos.

Esame susidūrę su tam tikromis kliūtimis, dėl kurių Ateitininkų Federacijos vado rinkimui nedavė lauktų rezultatų. Tiktai prieš dešimtį dienų paaiškėjo, kad dr. Stasys Bačkis, Lietuvos pasiuntinybės patarėjas Washingtone, nors ir buvo išrinktas, bet negalėjo perimti pareigų, ir man tenka laikinai jas pratęsti. Tai nėra kokia ypatinga staigmena, o greičiau mūsų nepaprastų veikimo sąlygų pasekmė. Kartais neapsižiūrime, kad ir po keliolikos metų gyvenimo šiame krašte, esame padėtyje, kuri nepriklauso tiktai nuo mūsų norų bei planų. Turime skaitytis su faktu, kad dideliame Amerikos plote ir labai dideliame mūsų išblaškyme, sudaryti vienoje vietoje pajėgią mūsų organizacijos vadovybę nėra lengva. Visada reikia laukti, jog gali pasitaikyti nepramatytų kliuvinių, turint ir labai gerus norus.

Taip pat mums gerai žinoma, kad nėra lengva palaikyti ir gyvą bei judrų ryšį su atskirais ateitininkų vienetais tiek šiame krašte, tiek užsienyje. Rinkimų daviniai rodo, kad balsavusiųjų skaičiuje, kuris prašoko tūkstantį, beveik trečdalį sudaro ateitininkai už šio krašto ribų. Tokiom aplinkybėm organizacinio darbo svoris ir atsakomybė persisveria į mūsų organizacijos vienetus ir atskirus narius. Čia turi būti mūsų stiprybė, tačiau tikrovėje įžvelgiame ir silpnybės apraiškų, kada ryšiai nėra pakankami. Užtat mums ne tiek yra reikšmingi vienoki ar kitoki rinkimai, kiek vietos ateitininkų susirinkimai, jų darbai, narių sąmoningumas, pasiaukojimas ir ryžtas.

Negalime pasigirti, kad ateitininkai būtų tobuli nariai, kaip reikėtų laukti iš idealios lietuviškos ir katalikiškos organizacijos. Žinoma, tobulumui ribų nėra, bet visada yra pareiga organizacijos nariui būti paslaugiam ir drausmingam, jei norima pasiekti šio to gero ir sau, ir savo tautai, ir savo idealui, kurį ateitininkai išreiškia siekimu visa atnaujinti Kristuje. Kitaip tariant, jei tikime, kad ateitininkų organizacija mums reikalinga ir naudinga, jei pripažįstame, kad ji turi kilnius tikslus, jei ryžtamės jų siekti, negalime būti nei apsileidę, nei pakrikę, nei pasyvūs. Yra daug prasčiau būti kurios nors organizacijos nariu ir nieko neveikti, negu visai nebūti.

Negalima būti ateitininku tik iš vardo. Jei kiekvieno asmeninis vardas yra garbės dalykas, tai kada prie jo dar pridedama organizacijos žymė, vardas pakeliamas arba nuvertinamas. Ateitininko vardas gali būti nuvertintas tuo pačiu būdu, kaip ir vardas krikščionio. Tai reiškia, kad mūsų elgsena ir veiksena neatitinka tam, kuo žymimės. Švelniai tariant, patys sau prieštaraujame: nesame tuo, kuo skelbiamės. Tuo tarpu pasiryžę ir pasiskelbę būti kilnesni, savo asmeninį vardą praturtiname, jei to kilnumo siekiame mums prieinamom priemonėm ir visom savo valios jėgom. Niekas tada negalės sakyti, kad esame tik tuščiu vardu ateitininkai. Tokia negarbė niekada neturi mūsų ištikti, ir ji neištiks, jeigu kiekvienas ateitininkas gerai įsisąmonins, kad pirmiausia nuo jo priklauso mūsų organizacijos idealų vykdymas.

Džiaugdamasis šia tikrai nuotaikinga šventė ir tokia gausa susirinkusių, aš manau, išreiškiu visų geriausius linkėjimus naujai Ateitininkų Federacijos vadovybei, prašydamas kiekvieno savo vienete įsipareigoti daryti visa, kad jai būtų lengviau vykdyti mūsų organizacijos uždavinius.

Apie žmogaus estetišką išauklėjimą

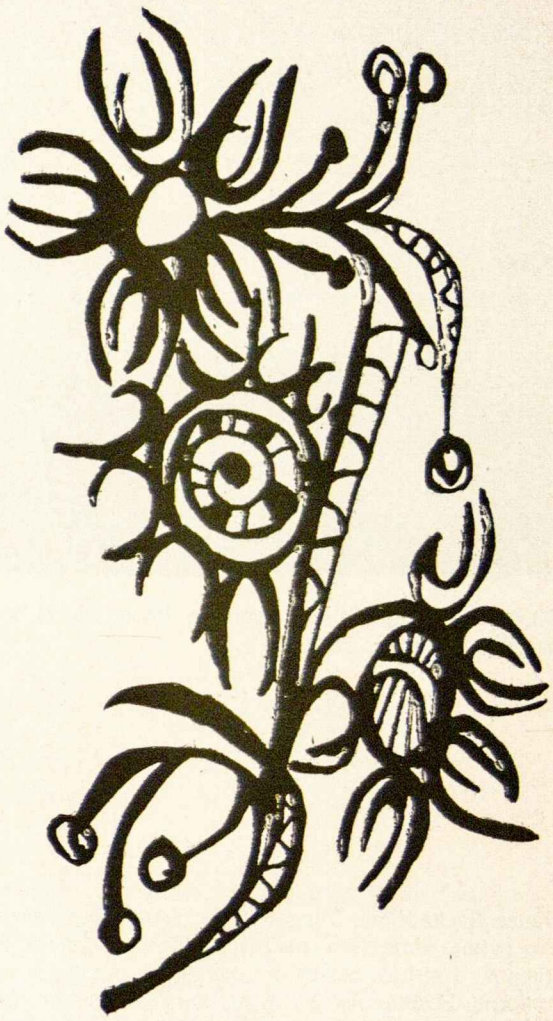

FRIEDRICH VON SCHILLER

Šis straipsnis nėra originalus. Jis tik atpasakoja vieną svarbų Šilerio filosofinį raštą, kurio tikriausiai neturime išversto į lietuvių kalbą ir kurio vertimai anglų kalboj, išskyrus patį paskutinį, nėra labai tikslūs.

Kuo dabar šis veikalas svarbus mums? Žiūrint į Šilerį kaip į apšvietimo amžiaus mintytoją, galima pastebėti, kad jis išsilaisvina iš Kanto įtakos, jo sukietėjusios antinomikos, kuri žmogų paverčia agnostiku. Šileris randa kelią į tiesą per tikrą grožį. Taip pat jis atmeta valią, kaip vienintelį įrankį, duotą žmogui valdyti save, kadangi valia iškraipo žmogų; ji tik pavergia žmogaus jausmus, jo širdį. Šileris nori pilno žmogaus, kuris suderina ir jausmus, ir įstatymus.

Skaitydami šią santrauką, atsiminkime, kad Šileris yra apšvietimo amžiaus atstovas. Jo religija yra išreikšta nereliginiais terminais. Lengvai pastebėsite, kad grožis jam atstoja religiją. Tačiau Šileris nėra dėlto bereikšmis mūsų laikams, nes ir dabar žmonės yra žlugdomi tų pačių aistrų, kaip anais laikais. Jis didingas, nes atsistoja prieš savo laiką ir likdamas tame laike, kalbėdamas sąvokomis, kurios tam amžiui suprantamos, teigia vertybę ir prasmę, galimybę žmogui tapti pilnu žmogumi. Toks antropologiškas galvojimas gali mums atverti akis apie mūsų laiką ir jo klaidas. Jeigu Šileris mums religinėj srity nieko nepasakys, vis dėlto jis atvers mums naują aspektą žiūrėti į meną, į grožį. Nejieškoti jame kaip pyrage razinkų, vien vietelių, kurios patinka, arba moralinio pamokymo, bet tą pilnutinį tiesos ir išraiškos suderinimą — grožį.

Šilerio įžanginė pastaba tinka ir mūsų laikams: politika, mokslas ir nauda valdo dabartinį gyvenimą. Tokiam fone atrodo, kad menas, grožis nebeturi reikšmės. Šileris nori įrodyti, kad grožis yra laisvės ir vergiškumo sąlyga. Bet pirma jis išnagrinėja, kaip protas veikia, kai kuria įstatymus.

Gamta aprūpina žmogų, kol dar pats nesugeba galvoti. Taip žmogus jau atgauna sąmonę valstybėje, vien dėlto, kad ji jam reikalinga. Tačiau toliau išsivystęs žmogus nėra patenkintas tokia tvarka, nenori priklausyti nuo aklų gamtos jėgų. Jo žmoniškumas reiškiasi tuo, kad jis laisva valia pasirenka tai, ką išmintis parodo jam kaip tiesą, o nėra verčiamas.

Tačiau kai idealas įgyvendinamas politiškai, dažnai užmirštama, kad tuo atimama individui dalis jo realybės, to, ko jis turi. Toks įvykis atsitinka, kai laisvei neparuoštas žmogus yra verčiamas prie idealo. Tada jis neturi žmogiškumo, bet ir jo gamtinė pusė yra jam atimama. Šį nepasiruošimą matė Šileris prancūzų revoliucijoj. Jam problema yra, kaip suderinti realų žmogų su idealu, kaip jį privesti prie idealo, nepražudant jo fiziškai. Žmogus yra suskilęs. Jo dorovinis charakteris nėra išsivystęs, o jo natūralus — linkęs prie anarchijos, egoizmo ir prievartos. Problema yra, kaip suartinti tuos du charakterius, suderinti prigimtį su įstatymais ir įstatymus su realybe, su žmogaus galimybėmis, išlaikyti įstatymų visuotinumą ir žmonių įvairumą. Gryniausia tokios idealios santvarkos išraiška yra Šilerio estetiškoji valstybė, kurią sudaro individai, kurie jaučia visumą. Idėja joj realizuota per individą. Jie laisva valia jungiasi į šį aukščiausio meno kūrinį, kadangi jis jiems tarnauja. Tačiau svarbu, kad tas visuotinumas susidarytų iš individualumo. Jeigu žmogus nėra surištas su valstybe savo jausmais, tai valstybei belieka paveržti jai priešingą žmogaus individualumą ir taikyti griežtus įstatymus. Matome, kad valstybė tik tada reali, kai individai turi pilną charakterį, jie per savo pilną asmenybę tik įgyvendina ją.

Nepilnas, suskilęs žmogus yra iškrypęs: jis yra **laukinis,** jį valdo aistros, gamta, arba **barbaras,** kurį valdo tik principai be jausmų. Jis nekenčia gamtos ir tuo ignoruodams tą savo asmenybės pusę pasidaro savo nekultyvuotų jausmų vergu. Tik pilnas žmogus, kuris nėra taip suskilęs, gali tiktai būti laisvas. Savo amžiuje, tai prancūzų revoliucijos laiku, Šileris neranda to pilnumo. Nors mėgina idėją realizuoti, tačiau žmonės nėra pasiruošę. Nuo prievartos atpalaiduoti ir nekultyvuoti žmonės smunka atgal į laukiniškumą, o aukštesniam luomui vyrauja moralinis pasileidimas, kurį dilgina kultūra. Apšvietimo amžius tvirtina sugedimą savo maksimais. Tie iškrypimai kyla todėl, kad žmonės nesupranta gamtos. Moralizmas neduoda jai pirmo balso, o materialistiškoji dorovė duoda jai paskutinį ir tuo įkuria egoizmo sistemą. Tad visuomenė, kuri neįjungia viso žmogaus, rodo tik visuomenės juodas puses — vienos nuomonės diktatūra vietoj laisvo apsisprendimo, bicariški papročiai vietoj jausmo, pagundos vietoj valios. Formulė, o ne širdis riša žmogų prie bendruomenės. Kas pasidaro iš žmogaus tokiose sąlygose? Vieni pasitraukia į savo daržėlį išdidžiai pasitiki vien savimi ir atsisako jausmų. Kultūra, vietoj kad išlaisvintų žmogų, tik žadina naujus geismus. Todėl kiti atsisako smaugiančių materijos ribų ir savo laimės; jie kenčia dėl įstatymo. Taip žmogus suskaldytas kraštutinumu, kurie balansuojasi, kadangi jie blogi. Taip rasime iškrypimą priešais primityviškumą, gamtos atmetimą priešais klusnumą tik gamtai ir prietarus priešais moralinį netikėjimą.

Žmogus atsiskyrė nuo gamtos naudodamas protą; išmintis turėtų jį vėl į naują gamtišką stovį grąžinti, kuriame jis nejaustų įstatymo kaip jam primesto dalyko, bet jo asmenybės dalį. Graikai pav. suderino gamtą su grožiu ir tiesa. Jiems gamta davė formas, o mumyse atskirtas intuityvus protas nuo galvojančio. Mes abstraktuojame ir nužudome jausmą. Taip ir iš valstybės pasidarė paprasta, nejudri mechanika, kurioje žmogus pasidarė tik dalelė ir negali išvystyti savo asmenybės harmonijos, žmoniškumo. Valstybės abstrakčioji visuma užglemžia individą. Jausmas neranda, nemato valstybės, todėl valstybė pasidarė svetimas dalykas, o valdantieji tik partija. Nors ir progresas reikalauja kartais tokio vienapusiškumo, tačiau tai nereiškia, kad individas turi jam savo asmenybę, savo žmoniškumą paaukoti. Bet žmogų tik galima pamažu prie idealo vesti. Šileris neskelbia liberalizmo principų, jei žmogus dar aistrų valdomas, jei jo vidinė asmenybė dar neišvystyta. Jis neskelbia, kad žmogus turi sutikti su savimi, jei jis nesusivaldo. Tarp taip nesuderintų žmonių uzurpacija ar insurekcija ras pasiteisinimų ir pagaliau visą konfliktą išspręs akla jėga. Šileris tą išvadą padarė dar prieš Napoleonui užimant sostą, ir ji labai tinka mūsų laikais.

Vėl grįžtame prie asmenybės pilnumo svarbos. Išmintis suranda įstatymą ,idealą, kurio žmogus turėtų siekti. Tačiau jį įvykdyti gali tik drąsi valia ir gyvas jausmas. Užtai reikia tiesą paversti jėga, kuri iššauktų norą. Tiesos silpnybė iki šiol buvo ta, kad širdis ir noras buvo atskirti nuo jos. Mūsų protas išsivystęs, tačiau mes dar vis likome barbarais. Trūksta drąsos kovati su materija, su klaida ir negalvojimu. Negalvojantys slepiasi už valstybės santvarkos, už gatavų tiesų. Kiti patys apsigauna, kad pabėgtų nuo realybės. Žmogų reikia pakeisti ir tai tik galima veikiant į jį ten, iš kur kyla jo veiksmas, ten kur jis jaučia. Kelias į galvą eina per širdį.

Kokia dabar priemonė galima į žmogų veikti? Visame laiko supuvime gryniausiai išsilaikė menas, nes jis laisvas nuo konvencijos, valdžios, iškrypimų. Menininkas atkuria per iliuziją tiesą, nukreipia dėmesį į vertę ir įstatymą, ne laimę ar naudą. Jis palieka realybę, kad sujungtų tai, kas reikalinga. Menininkas rodo pasauliui kelią į gėrį, išvysto valią siekti tai, kas idealu ir amžina. Grožyje tiesa nėra vien idėja, bet forma. Taip ji veikia į žmogų. Nors toks teigimas atrodo nerealus, bet jis pas Šilerį paremtas giliu psichologiniu įžvelgimu į žmogaus charakterį. Ten, kur žmogus žaidžia, jis pakelia principų rimtumą. Modernaus žmogaus skonis yra svaresnis negu jo širdis. Jei menininkas pamažu pašalins netaisyklingumą, frivoliškumą ir primityvizmą iš žmonių pramogų, tai jis pašalins juos iš žmonių veiksmų ir pagaliau širdžių. Menininkas užtai turi apsupti žmogų su didžiomis formomis, su tiesos simboliais, kol iliuzija pasidaro tiesa, realybe.

Kokie priekaištai daromi grožiui? Pirmiausia grožį atmes tas, kuris pats neturi jokio graciškumo savo asmenyje. Kitą opoziciją sudaro tie, kurie bijo, kad išorinis grožis slepia nuodus ir parodo, kad ten žmonės supuvę, kur menas ir skonis valdo. Atrodo, kad dorovė ir grožis bėga viens nuo kito. Šileris tačiau prieš tokį argumentą išveda, kaip žmogus kilo ir kaip svarbus tikras grožis jo asmenybei. Žmogus iš vienos pusės yra asmenybė, kuri egzistuoja vien dėl savęs ir netarnauja jokiam tikslui, vadinasi jis laisvas. Kitoj pusėj jis gyvena laike, prisitaiko, pereina į tam tikrą stovį. Reiškia, žmoguje yra laisvė ir stovis. Tik per tapimą iš galimybės pasidaro faktas, iš galimybės būti asmenybė realus žmogus. Per savo medžiaginę pusę šios idėjos, formos iš tuščių galimybių pasidaro realybe. Taip žmoguje randame du pagrindinius ryšius su gyvenimu. Jo gyvenimą laike ir pavieniuose atsitikimuose ir kartu jo idealo siekimą, jo norą viską suderinti su idealu, vadinasi atrasti amžinybę. Reiškia, tie du žmogaus asmenybės principai neprieštarauja žmogaus asmenybėje kaip tokie, bet mūsų amžiuje jie yra sumaišyti. Tik kultūra gali padėti atrast lygsvarą apsaugodama žmogaus medžiaginę ir jausminę pusę prieš principą, kuris ją visiškai nori panaikinti, ir apsaugodama asmenybę, žmogaus idėją, prieš per didelę jausmų galią. Žmogaus ryšys su pasauliu yra dvejopas; jis gauna ir galvoja. Apsiribodamas tik viena funkcija žmogus nugrimsta į nulį, pasidaro nieku.

Ko Šileris jieško? Tai, kad žmogus, likdamas gyvenime, gyventų amžinybei ir, kad galvodamas individualiai, galvotų kaip visuma. Jausdamas asmenybę žmogus turėtų jausti, ir jis turėtų pajusti savo asmenybę, kadangi jis jaučia. Tik žinodamas savo asmenybę ir kartu jausdamas, žmogus pajunta savo pilną žmoniškumą. Tam tarnauja simbolis, į kurį žmogus žvelgdamas mato, pajunta materijos apribotame stovy laisvę. Tada jis yra išlaisvintas nuo prievartos, kurią jam užkrauna arba jo medžiaginė pusė

per jausmus, jusles, arba jo protas per sąžinę. Žmogus pilnai suderintas — geidžia, ko jis turėtų siekti. Per grožį žmogus yra išlaisvinamas nuo įstatymų ir aistrų prievartos. Per grožį jis atsistoja tarp įstatymo ir reikalingumo. Realybė pameta rimtumą, nes ji susitinka su idėjomis, o tai, kas darytina, pasidaro lengva, nes patinka jausmams. Žiūrėdamas į grožį žmogus vėl pasidaro pilnas, nes nei jausmai, nei valia jo daugiau neverčia. Jis žiūri be jokio geismo, tačiau visdėlto yra pritraukiamas. Grožyje yra realybė suderinta su idėja. Žmogui, kuris yra idėjos ar medžiagos prievartoj, grožis gali atnešti laisvę, jį veikdama ar nuramindama. Laukiniui reikia grožio harmonijos, o barbarui nusiraminimo. Grožis yra grynas šaltinis, tik žmogus jį surado. Jis žiūri sintetiškai, nenori grožio organizuoti ir imituoja užtai grynai gamtą. Kiti priešingai — analizuoja per daug. Remia viską principais ir tuo netyčia apriboja viską pagal savo galvojimo būdą.

Kaip grožis veikia į žmogų? Žmogus jaučia pirma negu galvoja. Taigi juslės sudaro jo pirmą stovį. Tačiau vėliau per fantaziją jis gali išsilaisvinti, tačiau ji išveda tik į tuščią begalybę. Už tai žmogų reikia išlaisvinti nuo juslių nelaisvės, taip kad jis nepasimestų toj tuštumoj. Šitą jau metafizišką realybę žmogus pajunta „estetiškame stovy". Protas ar juslės vertė žmogų, dabar jis nejaučia jokios prievartos, kadangi jame begalinis pilnumas. Estetiškas išauklėjimas skiriasi nuo visų kitų tuo, kad jis neturi jokio tikslo, kaip pav. fiziškas — kūną, logiškas — protą, morališkas — valią. Jis nenori rezultatų, neapšviečia ir neveda. Tik šis išauklėjimas išlaisvindamas žmogų iš juslių ar proto prievartos duoda jam vėl galimybę pasidaryti iš savęs kuo jis nori būti, grąžina jam laisvę būti tuo, kuo jis turėtų būti. Gamta sukūrė pirmą žmogų; bet modernusis žmogus nusigręžė nuo gamtos, prarado savo visumą. Grožis atkuria žmogų iš naujo; jis negrąžina jo atgal į gamtą, bet atkuria naują aukštesnę gamtą, į kurią, žmogus gali pakilti. Estetiškame stovy žmogus pajunta visą žmoniškumą. Jeigu ankščiau jo juslės ir protas buvo suskilę, per grožį jis pajunta visomis galiomis, jame ir rimtumas ir žaismas, galvojimas ir regėjimas.

Turėdamas šitą stovį kaip meno idealą, aišku, ką Šileris reikalauja iš gero meno kūrinio: Žmogaus išlaisvinimo. Kūrinys neturi mokyti ar tik užimti laisvą laiką, bet jis turi nuteikti žmoniškai. Žiūrovo jausmas turi išlikti laisvas ir nesužeistas. Tačiau kaip tik žiūrovo klaida yra, kad jis išlepęs, pasileidęs ir ateina vien dėl pramogos. Kitas yra įtemptas, jieško moralinio pamokymo. Abu jie savo vienapusiškumu suardo kūrinio visumą — grožį.

Svarbiausias žingsnis žmogui yra nuo juslių stovio prie estetiško, kuris yra sąlyga galutiniam stoviui, kada žmogaus protas be jokio intereso ir iškrypimo jieško tiesos. Pirmame, fiziškame stovy žmogus yra tik gamtos jėgų įtakoj, jis nepastovus, mato tik tikslą, egoistiškas, be varžtų, bet ir be laisvės, vergas be taisyklės; jis individas ta prasme, kad jis vienas. Jo ryšis su aplinkuma yra medžiaginis, jis jaučia arba geismą, arba pasibjaurėjimą. Tokie kraštutinumai priveda prie galutinio pavargimo, išdildymo. Būdamas toks mato savo aistras ir kituose. Estetiškame stovy žmogus atsipalaiduoja nuo prievartos. Jis veikia iš laisvo palinkimo ir turi ramumo. Aukščiausias stovis tada, kada žmogus apvaldo gamtos jėgas.

Žmogaus išsivystyme labai pavojingi yra visokie sąvokų sumaišymai. Išmintis nevisada taisyklingai nurodo jei žmogaus širdis jos dėsniui dar neparuošta. Tada atsitinka, kad ilgesys absoliuto perkeliamas individui. Ir vietoj pasiekęs tiesą ir dorumą, žmogus tik pažadina begalinį ilgesį. Jieškodama absoliuto medžiagoj. Visos laimės sitemos priklauso šiai kategorijai, kurios nori prailginti gyvenimą ir gerą savijautą, vadinasi į absoliutą iškelti gyvuliškumą. Kitą pavojų sudaro žmogus, kuris dar nesugeba abstraktuoti. Jis nori viską surišti ir ieško ryšių savo juslių apribotame rately. Tada seka didysis nusivylimas, nes randa tik siaurus tikslus, bedugnes, egoizmą, ir, vietoj priežasties, supuolimas. Tokiuose atvejuose žmonės pajunta išminties įstatymą kaip išorinę prievartą. Dievas pasidaro silpniems baisi figūra, kurio jie klauso vien iš baimės.

Per „estetišką stovį" asmenybė atsiskiria nuo medžiagos. Refleksija nustumia daiktą toliau nuo jo, jis randa ramybės, sukuria begalybės analogiją. Šitas procesas vidiniame žmoguje yra Šileriui pats pagrindinis, nes jame glūdi vienintelė išeitis ir viltis visai žmonijai: kai pasidaro šviesu žmogaus viduje, diena sušvinta ir aplink jį. Gamta, galia pasidaro jo galvojimo objektais; jis pradeda formuluoti tai, kas be formos; taip žmogus nugali baimę, kuri jame visada ten, kur jis susitinka su beforme mase. Tada tik dievai numeta bauginančias maskes ir prieš žmogų atsistoja žmogaus paveikslas. Šileriui tai parodo, kad žmogus gali būti laisvas, nors ir likdamas medžiagoj. Medžiagos ribose žmogus yra morališkai laisvas; žmogui nereikia pasprukti iš medžiagos, kad prisiartintų Dievui. Žmogui tik reikia iš profaninės realybės pakilti į estetiškąją.

Kokią rolę vaidino grožis bendrame žmonijos išsivystyme? Grožis buvo gamtos dovana, kuri atsirado tam tikrose sąlygose, kur žmonės išlaikė pusiausvyrą. Žmogus pasidarė žmoniškas rasdamas džiaugsmą žaidime ir gražioj išvaizdoj. Pasidžiaugimas gražia išvaizda parodo, kad pagrindiniai reikalavimai jų patenkinti, tada jau žmogus vidiniai lasvas, nes gali pakilti virš medžiagos ir ją formuoti, užvaldyti. Tos iliuzijos sukūrimas tai yra grynai žmogaus darbas. Žmogus pirma džiaugiasi savo akimis, paskui imituoja. Per tą procesą išvaizda, grožio iliuzija pasidaro savaranki forma, atskiriama tuo nuo kūno. Dabar žmogus laisvas kurti. Šileris savęs neapgaudinėja, kaip vėlesnieji estetai, dėl šito žaidimo vertės. Žaisti galima tik mene, tame iliuzijų pasauly, kuris nei parodo kaip gyventi, nei imituoja gyvenimą. Jo visa vertė glūdi tame, kad jis padaro žmogų laisvą. Menininkas turi tai pripažinti, kitaip jis arba apgauna, arba uzurpuoja sau realybės vardą. Tik kur tas gražus žaidimas su grožiu mene be jokio tikslo, ten tik atsiranda išmintis, skonis, ten tik iškeliamas idealas virš gyvenimo, garbė virš turtų, mintys virš juslių dilginimo ir pagaliau sapnas apie nemirtingumą virš plikos egzistencijos. Ši iliuzija neapgauna; ji užpildo gyvenimo tuštumą ir apdengia jo pilkumą, ji sukilnina realybę.

Bet ar toks žaidimas, iliuzijos kūrimas nekenks mūsų kasdieniniam gyvenimui? Šileris teigia atvirkščiai. Mūsų kasdienybė, jos tikslai graso suardyti šį žaidimą ir tuo atimti mums vienintelį būdą išsilaisvinti, pakilti į idėjų pasaulį.

Baigiu su bloga sąžine, nes nesu tikras, kaip tiksliai perdaviau Šilerį. Jo terminologija labai komplikuota. Jis tą patį žodį, pav. gamta, naudoja kartais įvairia prasme. Be to, sunku rast lietuvių kalboj atitinkamus žodžius jo sąvokoms, pav. Schein. Didžiausia kaltė bus, kad negaliu perduoti to aiškumo ir entuziazmo, kuriuo persunktas Šilerio rašinys. Kaikurios vietos tai poetiška proza savo permąstytais išgyvenimais, žodžiais ir ritmu. Ką tikiuos, kad perdaviau, tai to rašinio turinį, kuris parodo didelį Šilerio realistiškumą, jo optimizmą, o ypatingai jo herojiškumą. Jis pasistatęs tobulo žmogaus idealo, siekia žmones pritraukti prie jo. Tai darbas be galo, tačiau Šileris nejieško rezultatų, masės pripažinimo. Jis jaučia šventą pareigą ir jis ją vykdo. Jo patarimas jaunam poetui tinka visiems: „Sukurk tobulą veikalą ir mesk jį į laiko jūrą". Šitas herojiškumo ir vidinės tikrovės gestas yra ypatingai svarbus mūsų laikais. Gal mes dar labiau suprasime jo svarbą, jo reikšmę, jei suprasime, kad šalia to nieko kito nėra.

R. Š.

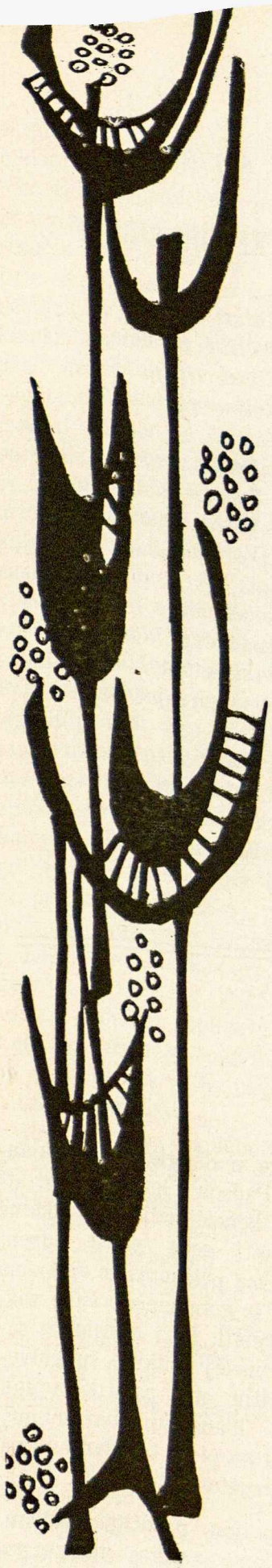

MARGUČIAI

M. M. Slavėnienė

Dvarulių sodely buvo tikra australiško rudens diena. Visą praeitą naktį pylė, kaip iš kibiro, gausus, su staigiom vėjo užuosukom, lietus, o štai rytas išaušo nuostabiai giedras ir ramus. Amžini žaliuočiai: abu auksiniai kiparisai prie vartelių, iki sienos nutiesęs šakas oranžinis hibiskas, lieknašakis, savo lapeliais panašus į lietuviškąjį gluosnį, šepetkrūmis, kuris žiemos pabaigoj apsikaišo, panašiais į buteliams valyti šepetuką, raudonais žiedais, — nejudėjo, tarsi jie dar miegotų. Pačiame vidury sodelio, tik ką nuskustoj pievutėj, kurios nesiekė joks medelio šešėlis, buvo karšta, kaip pačiame vidurvasary. Tačiau sodelio patvoriai, kur augo vaisiniai medeliai — obelaitės, slyvukės, persikai, — buvo pilni juodų, geltonų ir rudų nukritusių lapų.

Ponia Dvarulienė, išėjusi pasiskinti svogūnų laiškų prie pusryčiams tiekiamų silkių, stabtelėjo toj pilnoj saulės pievutėj ir apžvelgė visą sodelį. Ji tai darydavo beveik visada, nes mylėjo savo namų aplinką, savo visos šeimos rūpestingai prižiūrimą sodelį. Ji mėgo sekti jame vykstančias atmainas ir kartais palygindavo su savo tėviškėje, Suvalkijos lygumose, paliktu sodeliu. „Ten šiuo metu, balandžio vidury, visi sodai dar juodi, dar nesusprogę. Bet po savaitės, kitos jie pasiners puikiame žiedų vainike... Ten pavasario pradžia. Šiandien Didysis Penktadienis".

Ji grįžo į vidų, mintyse pasilikdama tėviškėje.

— Tik pavalgę pusryčius, mes imsim dažyti velykinius kiaušinius, — tarė Laimutė,

jauniausioji Dvarulių dukrelė. — Aš jau turiu pasirinkusi įvairių spalvų popieriukų, o kai kuriuos nutepsiu savo dažais ir spalvotais pieštukais. Gerai, mamyte? O judu su manim irgi dažysite? — kreipėsi ji į savo broliuką Vytą ir sesutę Mariją. Tie, pritariamai, linktelėjo galvomis.

— Gerai, vaikučiai. Galėsite dažyti. Aš tuojau jums jų privirsiu, — sutiko motina. — Kai tik Velykos ateina, aš vis prisimenu lietuviškuosius margučius, prisimenu savo senelę. Ji buvo geriausia kiaušinių margintoja visoje mūsų apylinkėje. Pasiduokite savo vaizduotei. Pavažiuokite į t e n. Į gražiąją Lietuvą, į jos puikųjį romantišką kaimą. Užeikite į mano tėviškę. Sakysime, anais senais laikais, prieš 20 ar 30 metų. Užeikite Velykų Šeštadienio popietę. Tik įėję pro didelius, medinius vartus į kiemą ir pasukę pro baltais žiogreliais aptvertą daržėlį gonkelių link, pajusite pro trobos langus besiskverbiantį iš vidaus skanų įvairių kepsnių ir kepimų kvapą. Įėję į vidų rasite prie krosnies uoliai betrūsiančią mano mamytę, o prie jūsų senelę. Kiek atokiau nuo krosnies ir nuo baltai nušveisto didelio stalo, pačiame nuošaliausiame kampe pamatysite visą krūvą vaikų — mano brolius ir sesutes, o kartais ir iš kaimo atbėgusių jų draugų. Jie apstoję kažką ten įdomaus, kažką ten ypatingo, nes tarp savęs nesiginčija, kaip paprastai, ir nesistumdo, o palenkę galveles į kažką ten žiūri, kažką tyliai seka. Pažadinto smalsumo vedini, prieikite ir pažiūrėkite. Pamatysite ant ilgo, visą pasienį užimančio, suolo galo patogiai įsitaisiusią mūsų senelę ir labai užsiėmusią margučiais.

Jau nuo pat pusiaugavėnio pradedami paruošiamieji darbai šiai margučių šventei. Vos kovo saulutei sniegą aptirpinus kiemo pašaliuose, patvartėse, pasvirnėj, mano broliukai pradeda jieškinėti surūdijusių gelžgalių. Radę už klėties ant molėto kalnelio pamestą akėtvirbalį, pakluonėj ratlankio galą, prie tvartų nudilusią seną pasagą — viską neša į trobos prieangį ir krauna į kampą. Nubėgę pagrabį bando alksnių brazdą: ar ji, saulutės pakaitinta, nebus jau atsileidus nuo įšalimo, ar įmanoma atlupti kelias atplaišas. Ištraukę iš kišenių lenktinius peilius, rėžia alksnio brazdą, prisilupa jos kelias geras saujas ir kuria tekini linksmi namo. Ją trenkia ant surūdijusių gelžgalių krūvos ir vėl išbėgę griozdžia po klėties ar kamaros kampus iki randa kokią su šuke seną milžtuvę, prakiurusį, mamos išmestą špižinį puodą, kokią su nutrūkusiu lanku statinaitę. Radę vieną tokį sau reikalingą indą, jį sutaiso, sutvirtina, išmėgina, ar nebėga vanduo ir deda ant dugno brastos pleišenas. Ant viršaus sudeda surūdijusius gelžgalius, užpila vandeniu taip, kad viską gerai apsemtų ir pastato kamaros kampe iki Velykų Šeštadienio. Iš viso raugalo pasidarys juodas, kaip smala dažas, į jį bus dedami senelės numarginti kiaušiniai.

Trys ar keturios savaitės prieš Velykas nusirita, kaip grumsteliai nuo kalnelio. Štai jau Didžiosios Dienos, štai jau Velykų Šeštadienis. Vaikai sukyla anksčiau nei paprastai ir dar prieš pusryčius įsitempia puodą su raugalu. Vienas po kito kaišioja į jį savo pirščiukus ir žiūri, ar geras dažas, ar labai juodai nukanda. Mama, virdama pusryčius, kietai išverda porą ar daugiau tuzinų kiaušinių. Padeda į lentyną, kad atvėstų. Senelė paliepia vaikams pajieškoti seną platų dubenį karštiems pelenams ir žarijoms supilti ir gerą molinę šukę vaškui tirpinti. Pati susijieško savo skrynelėj špilkutę su galvute. Žodžiu, eina pasiruošiamieji darbai kiaušinių marginimui. Tuojau po pietų tas darbas turi būti pradėtas.

Kaip jau pradžioje sakiau, nuošaliame gryčios kampe senelė sėdi ant medinio keturkojio pailgo suolelio. Prieš ją ant ilgo medinio suolo galo pora storų plytų. Ant tų plytų, vaikų

J. ŠOLIŪNAS

KETURI ŽIRGAI

Keturi žirgai —
Pralėkė arimais,
Kiemo vartuose —
Motina parimus.

Keturi žirgai —
Žvengė užu kluono,
Vėtros vejama —
Verkia vėl aguona.

Keturi žirgai —
Nudundėjo kloniu,
Nakties tvankume —
Žemė virs pagoniu.

Keturi žirgai —
Keturi tai vėjai,
Kur tave suras —
Vasara atėjus?

surastas, senas platus dubenis, pilnas karštų pelenų ir žarijų. Ties viduriu padarytoj duobutėj įstatyta molinė šukė su tirpstančiu tikru, bitelių, vašku. Prie senelės ant žemės kitas didelis dubenis su virtais baltais kiaušiniais. Iš kitos pusės vienas puodas su juodais, vaikų pagamintais, dažais, kitas su ryškiai raudonais iš ištirpintų specialių, kažkada tėtės parvežtų iš miesto, kiaušiniams dažyti žvynelių. Vaikai apstoję aplink, kaip prie kokio švento židinio, susikaupę, rimti. Jie žino, jog vienas, kad ir nedidelis, senelei nusižengimas, gali daug pakenkti šiam įdomiam darbui. Pati senelė taip pat rimta ir susikaupus. Ji visu kūnu palinkusi virš žarijų, raukšlėtas veidas kiek įraudęs, akiniai pasislinkę arti galo nosies, skarelės kampai sumegsti ant pakaušio po plaukų kuodu. Paima kiaušinį, pasukinėja jį rankoj, patyrinėja nuo kur pradėti, pakalena į dantis ar netrūkęs ir, aišku, galvoja kokį raštą išvedžioti į vašką padažytą špilkute. Vaikai taip pat kiekvienas sau spėja, kokį senelė raštą uždės ant pirmojo kiaušinio.

Pradėjo. Nuo kiaušinio storgalio, nuo „pūčkos". Špilkutę padažius į karštą vašką greit ja bakstelia į kiaušinį. Vėl į vašką, vėl į kiaušinį, į vašką, į kiaušinį. Ranka dirba greitai, kad ant špilkutės vaškas nespėtų užstenkt pirmiau nei bus paliestas kiaušinis. O vaško mažas lašytis stingsta labai greitai.

Po poros minučių pirmas kiaušinis jau ir numargintas.

— Sūrukai, — sako senelė, rūpestingai apžvelgdama savo darbą ir duodama vyriausiajai mane sesutei įmerkti į dažus. Kiti vaikai pasižiūri į ją pavydėdami. Kiekvienas labai nori gauti numargintą kiaušinį įdėti į dažus. Bet senelė ne visais pasitiki. Ypač berniukais. Jiems kiaušinis gali greičiau išslysti iš rankų. O be to, berniukų rankos ne tokios švarios. Jei ant kiaušinio pasitaikys dėmė, — toj vietoj liks dažų nenukąsta.

Bet senelė gera. Ji žino vaikučių norą jai pagelbėti „Nusiplaukite rankas", — ji paliepia vaikams, pasižiūrėjus į juos pro viršų akinių. Vaikai paliepimą bematant įvykdo, vienas už kitą greičiau. Ir jau vėl prie senelės. Antrą kiaušinį, numargintą „peteliškutėm" gauna berniukas įdėti į ružavus dažus. Dabar jau vaikai žino, kad visi gaus iš eilės įdėti margutį į kuriuos nors dažus.

Ir taip kiaušiniai eina iš senelės rankų išpuošti „sūrukais", „peteliškutėm", „žvaigždutėm", „kopėtukėm". Bet vaikus labiausia domina „vaikytinis". Jo įžambūs vingiai nežinia kur prasideda, kur baigiasi. Ir vaikai sukišę galvutes tyrinėja ir spėlioja, nuo kurio galo senelė pradėjo ir kuriame užbaigė. Senelė patenkinta šypsosi. Jai smagu, kad vaikai ginčijasi ir stebisi jos darbu.

Margučiai baigti, sumerkti į dažus. Dažuose turi būti 3-4 valandas. Vakare, kai mama ištrauks iš pečiaus paskutinius pyragus, visi margučiai bus sudėti į vieną didelį dubenį ir įstumti valandėlei į šiltą krosnį. Vaškinis kiaušinio piešinys atsileis, suminkštės. Tada minkšta, švaria mazgotėle nušluostomas ir margutis sublizga visu savo grožiu. Juodame ar raudoname fone baltuoja „sūrukai", spindi "žvaigždutės", vingiuoja „vaikytiniai".

— O tu, mama ar nemoki taip numarginti?, — paklausė Laimutė, atidžiai išklausiusi motinos pasakojimo.

J. ŠOLIŪNAS

IŠĖJIMAS

Ar už mano sodo
laimė auga —
Tu man pasakyk:
Kas tamsioj nakty
Mano žingsnius saugos?

Kai vartus kelian —
motina atkels,
Kas mane paguos,
Širdį kada gels?

Kai rudens audra —
medį lauš,
Kas svečioj šaly
Gimtą dainą aus?

— Jau aš nemoku, vaikeli. Mano mama dar mokėjo, bet ne taip gražiai, kaip senelė, o aš jau visiškai nemoku, — dar kartą pakartojo motina. — Keičiasi laikai, keičiasi papročiai, keičiasi žmonės, — filosofiška mintimi užbaigė ponia Dvarulienė pasikalbėjimą prie pusryčių stalo.

Velykų rytą ant gausiai pridėto įvairiausiais patiekalais stalo, vienoje lėkštėje kukliai šypsojosi ir keli vaikų spalvotais popierėliais nudažyti kiaušiniai. Bet tie patys vaikai šokinėjo iš džiaugsmo vartydami didžiulius, į sidabrinį margą popierių įvyniotus, fabrike padarytus, šokoladinius kiaušinius...

New Yorko moksleivių at-kų kuopa kovo 25. Viduryje iš kairės: kuopos pirm. Vyt. Radzivanas, M.A.S. pirm. J. Račkauskas, N. Y. kuopos dvasios vadas kun. J. Pakalniškis. Vytauto Maželio nuotrauka

GREITASIS TRAUKINYS

Leonida Paulytė

Kasdien iš universiteto grįžtu tuo pačiu traukiniu. Jis visuomet pilnas žmonių, kurių gyvenimas siekia nuo desperacijos slenksčio iki laimės ir džiaugsmo ekstazės. Kiek daug kiekvienas veidas pasakytų, jeigu stebėdama pajėgčiau pažvelgt giliau pro tą šaltą ir svetimą paviršių.

Šiandien šalia manęs sėdi jau ketvirtą dešimtmetį baigiąs vyriškis. Nunešiotas, rusvai pilkas (kadaise geltonas buvęs) paltas. Prie bendros išvaizdos jis tinka — kaip jaukiam kambariui iškrypusi ir sudėvėta minkštakėdė. Pilnas, stokos nematęs veidas slepiasi už storų akinių rėmų. Sulankstęs šio ryto laikraštį, jis ramiai iš kišenės išsitraukia žodinį galvosūkį ir susikaupęs sprendžia. Kartas nuo karto pakyla nuo popieriaus pieštukas, tarsi tikrindamas iškreivazotas žodžių virtines.

"Laimingas mano kaimynas" — pagalvojau nejučiom. "Jam terūpi uždavinio' sekantis atsakymas".

Už lango bėga sukrypę laiptai, kieman išmesti supeliję čiu-

žiniai. Ant varandos stovi aprudijusios skalbimo mašinos, kai kur plevėsuoja pilksvi, nudryžę skalbiniai. Štai vieno namo naujai apmuštos sienos ir naujai dažyti laiptai: naujas lopas ant seno drabužio. Senukas šluoja anglies likučius i namo rūsi. Ant žemės lieka didelė juoda žymė.

Kaimynas sulanksto nebaigtą galvosūkį, nusiima akinius ir išlipa sekančioj stoty. Už lango bėga tvarkinga kiemų eilutė ir naujai dažytos tvoros.

* * *

Temsta. Traukinio šviesa lange sukuria trigubą pasaulį. Matau už lango bėgančių medžių siluetus, o virš jų vienišą žvaigždutę. Matau save, kaip mane mato bendrakeleiviai ir esu sau svetima. Juodam lango veidrody matau traukiny sėdinčius žmones, jų mintyse paskendusius veidus, o už jų — už jų atsispindi kitas langas, už kurio mėnulis ir mašinų prabėgančios šviesos. Ir visa — mano vienas langas, o rodos toks siauras, įrėmuotas!

Pro triukšmingą jaunuolių grupę prasiskverbia Maryknoll vienuolė. Veidas jaunas, kuklus, bet paprastas ir ryžtingas. Jos rankovėn įsikibusi juodukė. Susitraukusi, lyg slepiasi po savo skarelės vilnoniais kutais. Margas ir platus švarkas, kurio ištįsęs pamušalas atsimuša melsvai gėlėto sijono fone. Jos dailios akys teseka ramų sesers veidą.

* * *

Įdomios mano draugės universitete. Dauguma gyvena savo korporacijos bendrabučiuose. Visokiem "bandymam" jų galva pramušta, mat, daugelis sociologiją studijuoja. Bet tų bandymų įdomiausias nutiko vakar.

O. B. Audronė

MANO LIETUVA

Tolima Tėvynė
Mano Lietuva —
Ji graži,
Kaip sapnas,
Kaip širdis
Gryna

Nemunas ir Neris —
Vilnius ant kalvos
Ir baltasis Vytis —
Mano
Lietuvos.

Niekas tikriausiai man netikės, kai namo grįžus papasakosiu. Sakys, kad fantazija, o čia faktas.

Vakar Nada su Jule, rodos, visai be priežasties, savo kambarį aukštyn kojom apvertė. Nevietoj baldai, ištraukti stalčiai ir neuždarytos spintų durys liudijo kažką nepaprasto. Praeidamos bendrabučio gyventojos sustodavo nustebusios kambario tarpdury.

"Ką jūs gi darot?" — klausė antrojo aukšto gražuolė.

"Gal mūsų korporacija praras savo filosofę?" — pasišaipė etikos paskaitose išgarsėjusi pozityvistė. "Tik susimildama nesusigalvok grįžti į Arkansas! Ką darys mūsų univerkos Kantai ir Dekartai be tavęs sekančios savaitės seminare?"

"Neapsivils". — nusijuokė Nada, pakeldama kilimo kampą. "Aš niekur nevažiuoju."

"Na, tai?..."

"Mes ieškom pamestosios drachmos" — paaiškino Julė, imdama knygas iš lentynos.

"O? Kaip įdomu!? pripažino gražuolė.

"Na, einam, merginos. Aš pavėluosiu į paskaitą, o etika mano mėgiamiausia.". Ir visos galvotrūkčiais nuskubėjo laiptų link.

Taip visą dieną Nada su Jule ieškojo pamestosios drachmos, ir visą dieną, nevisai žinodamos kodėl, stebėjosi jų kolegės. Taip ir liko tariamai neišspręsta pamestosios drachmos problema. Juk nepatogu klausti, kai jauti, kad turėtų būti savaime aišku.. Ak, seniai skaitė kapelionas evangeliją apie šimtąją avį ir pamestą skatiką.

TIKĖJIMO BRANDUOLYS

Mielasis Petrai!

Laimė, kad Jūsų draugas Takijama prirėmė Jus prie sienos! Jei ne jo smalsumas, greičiausia nė dabar dar nekvaršytumėt sau galvos, kas, pagaliau, sudaro katalikų tikėjimo branduolį. Jūsų „paguodai" galiu pasakyti, jog ne Jūs vienas esate toks „atsilikęs". Šimtai „praktikuojančių" katalikų, net akademikų; nesusigaudo, ir todėl dažnas savo tikėjimo gėdisi, o ne retas jo ir išsižada, kaip bevertės senienos.

Iš šalies stebinčiam, mūsų tikėjimas gali atrodyti labai komplikuotas. Ko jame nėra! Ir sekmadienių mišios, ir popiežiaus neklaidingumas, ir eilė kitų dogmų; švęstas vanduo, medalikėliai, rožančiai, penktadienių silkė, nesuardoma moterystė ir tt, ir tt.. Bet kasgi yra svarbiausia? Kas sudaro jo esmę? Patį branduolį?

Už tą klausimą padėkokite, Petrai, ir pasveikinkite savo draugą japoną, ir, pirma proga, supažindinkit mane su juo.

Prieš atsakant į klausimą, visų pirma išsiaiškinkime, ką laikome tikėjimo esme, branduoliu, nes kitaip nesusišnekėsime.

Esminiu dalyku laikau tai, kas (1) tikėjimui yra tokia sava ypatybė, kad išskiria jį iš visų kitų tikėjimų; (2) ir tai, kas jame yra giliausia, kilniausia bei vargingiausia; (3) ir tai, kas katalikų tikėjime yra toks centrinis dalykas, jog visa kita (a) tik dėl jo egzistnuoja ir (b) tik iš jo įgauna savo prasmę.

Į klausimą, kas yra katalikų tikėjimo esmė, galima įvairiai atsakyti: pav.: laikytis Dievo įsakymų; sekti Kristų; arba, su vienu žymiu vokiečių protestantų teologu, malda; nes, pagal jį, "malda yra kiekvienos religijos esmė". Kitas sakytų: klusnumas popiežiui; klusnumas Dievui; tobulas žmogus; dvasios pirmavimas kūnui.

Visuose šituose atsakymuose yra dalelytė tiesos. Bet arba jie nenusako katalikų tikėjimo esmės, arba nusako ją nevykusia, klaidinančia forma. Pav., sakant, jog katalikų tikėjimo esmė yra laikytis Dievo įsakymų, ir todėl tik tas yra geras katalikas, kas jų ištikimai laiosi, būtų mažų mažiausia nepilnas atsakymas. Juk šalia įsakymų yra dar patarimų bei dorybių. Jos prašoka įsakymus. Kas ir tų laikosi, tas tikrtai geresnis katalikas už tik įsakymų tesilaikantį. Teisingas atsakymas yra ir gali būti tik vienas:

Katalikų tikėjimo esmė yra įgalinimas žmogaus dalyvauti dieviškajame gyvenime, arba, dar trumpiau, dieviškasis gyvenimas Kristuje.

Kodėl, Petrai, tik šitas atsakymas pripažintas teisingu? Todėl, kad žmogaus dalyvavimas dieviškajame gyvenime katalikų tikėjimui yra tokia sava ypatybė, kad, visų pirma, išskiria jį iš visų pagoniškųjų, t. y. prigimties neprašokančiųjų tikėjimų; atskiria katalikybę nuo visų jokio ryšio su Kristumi neturinčių tikėjimų; atskiria ją nuo įvairiausių atspalvių protestantizmo, kuriam nežinomas tikras žmogaus dalyvavimas dieviškajame gyvenime; atriboja katalikybę nuo kitų krikščioniškųjų sektų, nepripažįstančių taip vadinamo "opus operatum" arba buitinės žmogaus jungties su Dievu paties sakramento jėga, nepriklausomai nuo jį teikiančiojo ar priimančiojo vertumo ar nevertumo ir todėl beveik neturinčių sakramentų.

Antra: dieviškasis gyvenimas yra pats kilniausias dalykas katalikų tikėjime, nes negali būti nieko kilnesnio už Dievą. Ir žmogui negali būti nieko garbingesnio, kaip dalyvauti tame dieviškajame gyvenime.

Trečia: dalyvavimas dieviškajame gyvenime yra pati centrinė katalikų tikėjimo tiesa. Visos kitos tiesos ir pratybos įsiprasmina ir tampa suprantamos iš jų ryšio su ta pagrindine tiesa.

Kaip suprasti "dalyvavimą dieviškajame gyvenime"? Ar tai žmogui įmanoma? Ar nėra tik graži svajonė, be realaus pagrindo? Iš viso, kas yra tas „dieviškasis gyvenimas Kristuje"?

Kadangi dieviškąjį gyvenimą suteikia žmogui pašventčiamoji malonė, tai jam suprasti reikia išsiaiškinti, kas yra „malonė", kas yra „pašventčiamoji malonė", kas yra žmogiškasis ir kas dieviškasis gyvenimas. Tik tai supratus bus galima lengviau susivokti, ar yra iš viso galima žmogiškajam gyvenimui turėti ką nors bendro su dieviškuoju ir kokia prasme.

Nesibijok, Petrai! Šitie klausimai nėra sausi, nuobodūs ir tik teologus apeiną dalykai. Jie yra neišvengiamai praktiški, liečią visą kasdienį mūsų gyvenimą. Su dieviškuoju gyvenimu neatskiriamai yra susijęs ir ateitininkų tikslas "visa atnaujinti Kristuje" ir, apskritai, krikščioniškasis žmogaus išganymas. Pamatysite, jog tai yra ne kas kita, kaip visko įjungimas į Kristų naujam žmogiškai dieviškam gyvenimui. Todėl yra labai svarbu tą tiesą, kiek galima geriau suprasti ir ja persiimti iki gyvo kaulo smegenų. Bet apie tai kitą kartą.

Jūsų Kristuje,

Jonas Kidykas, S. J.

M. Pečkauskaitės kuopos jaunesnieji moksleiviai ateitininkai New Yorke
Vytauto Maželio nuotrauka

Vytenis Babrauskas
Cicero, vysk. M. Valančiaus MA kuopos narys

Maironio poezija ir jos reikšmė

Mylėk, lietuvi, tą brangią žemę,
Kame nuo amžių tėvai gyveno:
Čia tavo kūnas sau maistą semia,
Čia grynai dvasiai tiek sveiko peno!

Taip Maironis prabyla į mus „Raseinių Magdės" poemoje. 1862 metais įvyko labai mums svarbus įvykis: gimė tautos atgimimo dainius poetas Jonas Mačiulis-Maironis. Gimė jis lietuviškai kalbantiems laisviems valstiečiams. Įstojęs į Kauno gimnaziją, jis šeštoje klasėje pradėjo lenkiškai eiliuoti. Po to įstojo į Kijevo universitetą, iš kurio greit išstojęs, perėjo į Kauno kunigų seminariją. Išėjęs seminarijoje mokslus, Maironis studijavo Petrapilio dvasinėje akademijoje, kur gilinosi į moralinę teologiją. 1892 tapo Kauno kunigų seminarijos profesorium, o 1909 paskirtas seminarijos rektorium, ir išbuvo tose pareigose iki mirties — 1932. Laisvę atgavus, jis taip pat yra dėstęs ir Lietuvos Universitete.

Poetas nuo pat ankstyvųjų kūrybos dienų kovoja už Lietuvą ir lietuviškumą ypač susidurdamas su visokiom lenkiškom įtakom. Tuo tikslu jis parašo savo pirmą veikalą, Lietuvos istoriją. Maironio pirmas eilėraštis, „Miškas ūžia, verkia, gaudžia", buvo 1885 išspausdintas „Aušroje". Visą eilę gerų eilėraščių parašė mokytojaudamas Petrapilio dvasinėje akademijoje. Jo eilėraščiai, rašomi dideliu paprastumu ir aiškumu, yra motyvuojami jo didele meile savo tėvynei. Retas kuris yra Maironio eilėraštis, kuriame nesusiduriame su tuo patriotiniu motyvu. Ypač pažymėtini „Senovės daina", „Trakų pilis", „Milžinų kapai", „Kur bėga Šešupė."

Maironis meilę savo išreiškia ir Lietuvos gamtai: „Kur bėga Šešupė", „Nuo Birutės kal-

no", atsimindamas ir įvertindamas savo krašto grožybes net ir nuo Keturių Kantonų ežero kranto:

„Ten, kur Dubysos mėlyna juosta
Banguoja plati!..
Ko, ašarėle, ko tu per skruostą,
Kaip perlas riedi?"

Kai Lietuva dar buvo rusų valdžioje, Maironis, tikėdamas į nuolatinę dinamiką, pranašavo, kad Lietuva nebus visad užgrobta, nes laikai pasikeis:

„Nebeužtvenki upės bėgimo,
Norint sau eitų ji pamažu,
Nesulaikysi naujo kilimo
Nors jį pasveikint tau ir baisu."

Jis, tačiau, nustebo ir nusivylė, kai nepriklausomybę atgavus, vis dėlto nebuvo pilnos laimės ir meilės. Savo satyroje jis iš sielvarto sušunka:

„O, siurbėlės, niekšai, bastūnų gauja!
Diplomuotų valyzų vežikai."

Maironis savo tėvynę labai myli: nesvarbu, ar ji būt priešo prispausta, ar laisva ir laiminga, ar kokioj nors krizėj. Nors daugiausia jo parašyta lyrikos, keliose poemose galime taip pat gerai pamatyti jo meilę tėvynei. „Raseinių Magdės" satyroje pasijuokiama iš kvailo elgesio nutautusių ar sulenkėjusių žmonių. „Jaunoji Lietuva" visai iš kitos pusės parašyta: čia herojus yra geras lietuvis, veikėjas, kovotojas, bandąs kitus atlietuvint. Maironio yra parašytos ir kelios tautinio pobūdžio dramos.

Mažesnę, bet taip pat svarbią, dalį poeto lyrikos sudaro egocentrinių arba individualinių motyvų eilėraščiai. Iš jų galima susipažinti su poeto norais, siekimais, idealais ir jų išsipildymu ar neišsipildymu.

„Ne pranašas, aš ne kovot,
Aš ne žmonių mokinti, —
Aš Dievo įkvėptas giedot,
Su lyra giesmes pinti."

Jo asmeniniai išgyvenimai dažnai sugretinami su gamta: „Uosis ir žmogus", „Išsisupus plačiai vakarų vilnimis." Čia jis randa savos rūšies prieglobstį amžinai besikeičianti ir amžinai graži gamta.

Maironis parašė nedaug religinių eilėraščių, bet jie yra labai pagarsėję ir daug iš jų virtę giesmėmis. Iš jų garsiausi: „Marija, Marija" ir „Malda".

Maironis, didysis mūsų poetas, ne veltui vadinamas tautos atgimimo dainium. Jis nuo pereito šimtmečio galo savo eilėmis žmones skatino kovoti už laisvę, nenusiminti, tą savo pareigą ištesėti. „Jaunojoj Lietuvoj" ir „Raseinių Magdėj" jis davė labai aiškius ir praktiškus pavyzdžius, kas būna, kai lietuviai susipratę, ir kas, kai nutautę. Lenkiškai rašytoje poemoje „Z nad Biruty" jis bandė sugrąžinti į lietuvybę sulenkėjusius bajorus. Jo lyrikoje galima geriausiai pamatyti, kaip jis šaukia visus kovoti už tėvynės laisvę. Jis sako, jog tą atliksime drauge dirbdami:

„Nors mūsų, broliai, nedaugel yra,
Tačiaus tvirti mes, jei riš vienybė,
Į darbą stokime vyras į vyrą:
Sujungtos rankos suteiks stiprybę."

Nors Maironis tikėjo, kad atgausim nepriklausomybę, jis sakė, kad mes turime dirbti, jei norime ką nors dabar pasiekti. Maironis manė, kad svarbiausias kovos ginklas yra žmonių apsišvietimas ir kitų žmonių švietimas. Jeigu būsime tamsūs, nerūpestingi žmonės, tai niekas kitas, aišku, nekovos už mūsų laisvę.

Maironis, sakoma, sukūrė savo mokyklą: įsigijo daug pasekėjų, kurie buvo įkvėpti jo dvasia. Jo eilėraščių rašymo forma buvo naudojamasi kitų rašytojų ilgus metus. Jo toninis eiliavimas, pakeitęs senesnį skiemeninį, buvo labai tiksliai sudarytas, todėl lengva buvo Maironio eilėraščiams sukurti melodijas. Maironis nesistengė vartoti kokių retų žodžių, turėdamas talentą labai puikiai išreikšti savo mintis tik kasdieniškais žodžiais.

Maironis, kaip dauguma didelių žmonių, buvo ir giriamas ir peikiamas. Jo eilėraščiai pirmą kartą buvo įvertinami tuo laiku, kada buvo kovojama už spaudos atgavimą. Po spaudos atgavimo ir po Lietuvos išlaisvinimo jau kaikurie žmonės, ypač jaunoji karta, tuo metu Maironio neįvertino. Per dabartinę Lietuvos okupaciją vėl Maironio poezija darėsi populiari. Žmonės vilties sėmėsi iš jo eilėraščių ir giesmių. Ir dabar vėl laukia Lietuvos išlaisvinimo.

Šie metai, vadinami Maironio metai, atkreipia mūsų dėmesį į to poeto viltis, kurios ir mums turėtų šiandien suteikti tvirtą tikėjimą Lietuvos nepriklausomybei atkovoti.

Philadelphijos studentai ir moksleiviai ateitininkai

ORGANIZACINIAIS KLAUSIMAIS

JONAS MEŠKAUSKAS

Šių (veiklos) metų Studentų Ateitininkų Sąjungos suvažiavime buvo pateiktas pasiūlymas metinei temai, kuris, kaip dalyviai gerai žino, nepraėjo. Iš dalies gal ir gerai, kadangi pasiūlymas nebuvo išdirbtas tuo laiku, ir proponentas gal perdaug emociniai siūlė. Taigi, šio straipsnio tikslas būtų pakartoti pasiūlymą ir duoti argumentus teigimams. Bet prieš pradedant, noriu pasakyti, kad iš tikrųjų nesvarbu, kad nepraėjo pasiūlymas (ar nepraeis) metinės temos formoje. Svarbu, kad būtų problema diskutuojama ir kad būtų išvadų.

Kaikurie nariai jaučia priprastose veiklos formose kažkokią tuštumą. Atrodo, kad tos formos nebepatenkina. Kaip ir reikėtų naujos sintezės, naujesnio ir geresnio principų supratimo bei supratimo išraiškos darbe. Darbas jau vyksta tuštumą užpildyti, bet reikia visuotinės problemos apžvalgos. Siūlymas buvo (ir yra) spręsti organizacijos ir organizacinės veiklos prasmę Amerikoj diskusijų būdu.[1] Pastebėsite, kad šitas pasiūlymas apima ir temą, ir metodą temai diskutuoti.

Istorinė perspektyva

Kiekviena šitokia problema turi istorinę perspektyvą. Visos mintys, kurias jums pateiksiu, plaukia dalinai iš supratimo Ateitininkų Organizacijos vystymosi, nes istorija man daug nusako šių dienų veiklai.

Čikagos šatrijiečiai

Mano nuomone, Ateitininkų Organizacija Lietuvoje buvo, kaip ir dabar, ideologinio pobūdžio, bet politinis darbas (terminas vartojamas siaura prasme) buvo svarbus. Pasėkoj šito veiklos aspekto, įstojo į Ateitininkų organizaciją žmonių, kuriems politinis darbas daugiau rūpėjo negu ideologinis.[2] Savaime aišku, šitokios sąlygos suformavo charakteringą veiklą ir metodiką,[3], kaip tą žodį vėliau definuosiu. Tos veiklos charakteris buvo perneštas ir į JAV esančių sendraugių veikimą, bet ne į studentų.

Atsiradus Amerikoj,[4] slėgė persiorganizavimo problemos. Vienetų valdybų mintys buvo nukreiptos (ir tas visai suprantama) į tokias praktiškas problemas, kaip narių pritraukimą.

Didelė dalis pastangų, kaip buvo anksčiau minėta, buvo sudaryti sąlygas veikimui. Kartu susidarė metų eigoje ir veikimo metodika.

Išminčiai ar grupė?

Perskaitę šitą interpretaciją, matote, kodėl galvoju, kad reikia pagrindinio pozicijos persvarstymo, o ne dabartinės metodikos apšlifavimo. Bet kas tą padarys? Galim atiduoti problemą svarstyti mūsų žinomiesiems, mūsų Centro Valdyboms, mūsų filosofams. Bet, bent manò manymu, mes čia nerasim atsakymo.

Centro Valdyba šito darbo mums nepadarys, mano manymu, nes C. V. yra administracinis organas, neturįs laiko formuluoti naujos metodikos.

Bet galim argumentuoti iš kito taško. Šiuo laiku, yra faktas, kad beveik kiekvienas, norįs patekti į valdomuosius organus, turi labai didelę galimybę. Nors kvalifikacijos Centro Valdybai, savaime aišku, aukštesnės už kvalifikacijas padalinių valdyboms, yra faktas, kad kandidatavimas beveik garantuoja išrinkimą. Nesupraskit šito pasakymo kaip paniekinimą Centro Valdybos, nes kiekvienuose metuose kaikurie jau seni ir pavargę liūtai, o kiti dar nedrįsta kandidatuoti. Tai savaime aišku, kad išrenkame energingesnius ir drąsesnius. Šitie žmonės gal ir galėtų suformuluoti reikalingą metodiką, tik jų kadencija per trumpa ir informacijų stinga.

Jei ne Centro Valdyba, gal filosofai bei kiti žymesnieji mums išspręs? Atsakymas — ne. Senesnieji nepasirodo suprantą problemos, o jaunieji gal dar nepajėgūs. Analizė gali būti klaidinga, bet faktai tie patys — problema nesvarstoma. Net ir Federacijos Centro Valdyba, kurios funkcija turėtų būti kaip "brain trust", mano, kad trūksta tik informacijų pasidalinimo — laiškų atsakinėjimo ir t. t. Ne, brolyti, jie gal ir turi svarių minčių, bet to visko vieni negali aprėpti.

Turim prieiti išvados, kad galutinis atsakymas bus pateiktas tik tada, kada visi nariai svarstys problemą ir nutars, kokiu keliu keliauti.. Nors šitas siūlymas gal ir atrodo neįvykdomas, iš tiesų toks nėra. Kaip buvo anksčiau minėta, yra pramatoma, kad SAS vienetai diskutuos šitą klausimą būreliuose. Kad būtų kuo platesnis pasidalinimas minčių, kiekvienas vienetas turės diskusinį protokolą prisiųsti kokiai nors komisijai, šitam reikalui tvarkyti parinktai, o jei tokios nebus, tai C. V. Šitie asmenys spausdintų duomenis Gaudeamus ir/ar Ateity.

Bet gal prašokau save truputėlį. Norėčiau dar truputį pasakyti apie tokių diskusinių būrelių dinamikos pliusus. Pirmas ir gal svarbiausias pliusas yra — kad tiktai tokioj grupėj gali gauti visų atvirą pasisakymą, nes šitokiam draugų būrely žmogaus bijojimas "foot-in-mouth disease" yra daug mažesnis negu viešumoj.

Jei pastebėjot, siūlau, kad įvadas neužsitęstų daugiau kaip 5 min. Mano manymu, geriau, jeigu įvado iš viso nereikėtų, bet kaikurie sakosi, kad jų draugovės nepriauginę tokių uolių ateitininkų, kad galėtų iš karto diskutuoti, tai jiems gal to reikia. Nesiūlau, kad būtų paskaitininkai kviečiami, nesiūlau, kad būtų tokie susirinkimai, kuriuos amerikiečiai charakterizuoja žodžiu "think session". Taip, kaip paskaitos minčių kryptis yra nustatyta, šitos tipo grupės minčių kryptis visai nenustatyta. Abidvi formos yra kraštutinės, o mums reikia ko nors vidury. Tai gal geriausia pasisektų, jei diskusijose būtų aptariama anksčiau paruošti klausimai.

Jau kiek laiko, kaip yra surasta, kad diskusijų pravedėjas yra svarbus diskusijų rezultatui. Yra gerų ir blogų metodų, bet geresnieji gali būti išmokti. Taigi, iš to plaukia pasiūlymas Centro Valdybai, jei atkreips dėmesį į šį straipsnį. Tas pasiūlymas yra maždaug šitoks: jeigu bus šitas klausimas draugovėse diskutuojamas, tegul C. V. prisideda kuo daugiausia prie paruošimo darbo, net gal suruošdama kursus, kuriuose tinkamas diskusijų pravedimo metodas būtų pristatytas kokio nors eksperto.

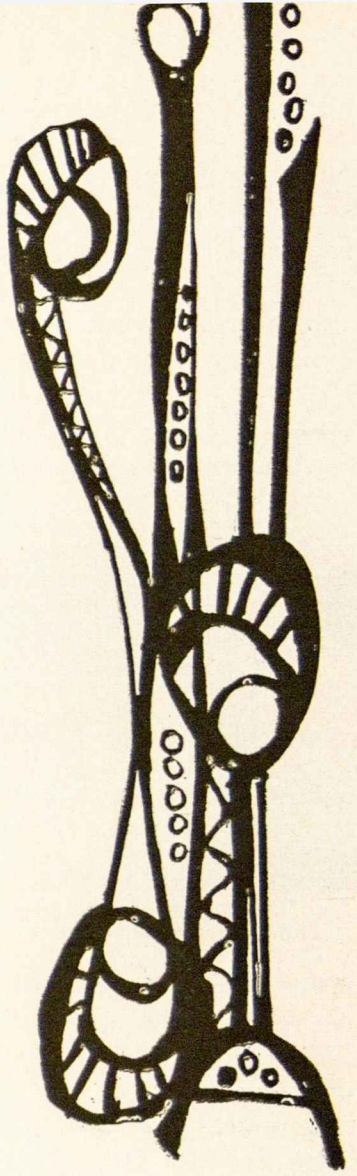

Tai tiek turiu pasakyti apie šituos reikalus. Daug argumentų apie diskusinių būrelių pliusus palikau nesakytų, bet tai padariau todėl, kad manau, jog sunkiau jus įtikinti apsvarstymo reikalingumą, negu kaip tą problemą svarstyti.

---

[1] Numatau diskusijų eigą maždaug šitokią. — Diskusijų pravedėjas duoda trumpą (3-5 min.) įvadą, seka diskusijos (jo ir kitų narių iškeltų minčių). Svarbu pastebėti, kad diskusijos turėtų būti ko mažiausia suvaržytos.

[2] Šitai opinijai argumentų daug neduosiu, nes gana subjektyvi. Tačiau, žiūrint į sendraugių veiklą, mes pastebėsim, kad kaikuriem sendraugiam mieliau politikuoti negu susivienyti ir dirbti lietuvybės ir apaštalavimo darbą. Šitas reiškinys bent nurodo kryptį į tiesą.

[3] Metodika yra definuojama kaip principų išraiška veikloje. Veikla turi pastovius elementus (darbus), kurie pereina iš metų į metus. Darbams yra alokuojama pastovios proporcijos pastangų, kurias vienetas pašvenčia darbams. Pavyzdžiui, vienetas pašvenčia 10% pastangų naujų narių pritraukimui, 30% Naujų metų sutikimui ir t. t. Nauja metodika arba pakeistų procentus, arba išmestų kaikuriuos darbus iš viso.

[4] Vokietijos perijodą, kaip pastebėjot, išleidžiu. Priežastis ta, kad, mano manymu, veiklai svarbaus įnašo nebuvo.

PER PRIZMĘ

Neseniai užsibaigusiuose ateitininkų vyriausiųjų valdomųjų organų rinkimuose dalyvavo 1110 ateitininkų. Įdomus šis reiškinys įvairiais atžvilgiais. Svarus reiškinys, kad esame tokia stipri organizacine jėga. Juk lietuviškoje visuomenėje nėra kitos organizacijos, kurios tiek narių dalyvautų savo rinkimuose. Gan drąsiai galime tvirtinti, kad net kai kurios ALTE atstovaujamos ištisos srovės kur kas mažiau narių turi. Tačiau ne jėgos ir skaičiaus prisiminime glūdi stiprybė. Kur kas prasmingiau paminėti faktą, kad mūsų balsuotojų skaičius pastovus. Kai prieš keletą metų rinkome Ateitininkų Tarybą, savo balsavimu nuomonę išreiškė 1111 ateitininkų. Atseit, per tuos keletą metų praradome tik vieną balsuotoją. Vargiai ar yra kita organizacija, kuri tokiu pastovumu gali pasidžiaugti.

Svarbu ir tai, kad ¼ balsavusių yra už JAV ribų. Ta prasme išryškėja visuotinumo elementas. Ateitininkiškoji idėja gyva visur, kur tik lietuviai gyvena; kur jiems leista susiburti, ateitininkų vienetai veikia. Žinoma, ne visur vienodas uolumas. Tokioje Australijoje, iš kurios teatėjo tik 37 balsai, galėtų gausesnį ateitininkų būrį turėti. Netaip jau uolūs buvo ir at-kai JAV-se, nes iš viso tik apie 750 balsavo, kai tuo tarpu vien sendraugių virš 1000 šiame krašte gyvena. Liūdna ir su Kanada, iš kurios tik apie 80 balsų tesusilaukta. Visiems pavyzdžiu turėtų būti Brazilijos ateitininkai, kurių 76 balsai tikriausiai sudaro maždaug ¾ visų ten esančių ateitininkų. Naujai Federacijos Valdybai šie faktai turėtų nusakyti kai kurias pagyvinimo gaires.

Savo kadenciją baigusi At-kų Federacijos Valdyba kovo mėn. 24 d., savo pareigas perdavė naujai valdžiai. Įdomu sutapimu tai buvo 100-sis posėdis, kurio protokolą surašė iki šiol generalinio sekretoriaus pareigas ėjęs kun. Viktoras Dabušis. Simboliškas šis skaičius, išreiškiąs ir posėdžių gausumą; tačiau kun. Viktoro darbai nesibaigė protokolų rašymais. Kas dalyvauja ateitininkų gyvenime, tam ne vienu atveju teko susidurti su šiuo at-kiško darbo praktiškuoju vykdytoju. Ne vienam jis padėjo, paskatino, nevengė ir pabarti, kas to pabarimo vertas buvo. Kiekviename kun. Dabušio žingsnyje jautėsi meilė ateitininkiškam idealui; jo įnašas organizacijai milžiniškas. Ne ven idėjomis mūsų sąjūdis gyvena; reikia jam ir konkrečių, praktiškų darbų, kad jis būtų esmingai gyvas. Ir čia kun. Dabušis buvo tas didysis judintojas, ragintojas, vykdytojas. Ne vieną ateitininko šeimą praturtino jis lietuviška, ateitininkiška knyga, pasiųsdamas ją tiesiai į namus. Šiaip jau jos gal ir nebūtumėme įsigiję; ar tai patingėdami, ar tai šykštumo motyvų apimti būtume likę be jos. Kai iš rytų kam reikėdavo vykti į stovyklavietę, suvažiavimą, kun. Viktoro mašinoje visada būdavo vietos. Mielai jis jaunimą vežė į susibūrimus, rūpinosi jais — kartais net menkiausio padėkos žodžio nesusilaukęs. O jis vertas visų ateitininkų gilios pagarbos. Tikimės, kad jis ir toliau uoliai rūpinsis ateitinnikijos gyvybiniais reikalais; be jo šiandien mūsų sąjūdžio veikla neįsivaizduojama.

* * *

Perdaug dažnai mes pamirštame, kad pats esmingiausias mūsų organizacijos motyvas — tai mūsų tikėjimas. Juk nei vienas neturime abejonės, kad ateitininkai tai kristocentrinis sąjūdis. Be Kristaus visa mūsų egzistencija praranda savo esmę. Belaukdami Kristaus pergalės šventės, dažniau apie tai turėtume pamąstyti. Permažai mes apie tai galvojame; šį savo rūpestį kur kas rečiau išreiškiame negu tautinius ir kultūrinius aspektus. Žemiškais reiškiniais besirūpindami, amžinųjų nepamirškime.

* * *

Kas paskutinių kelių mėnesių bėgyje stebėjo Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdybos veiklą, drąsiai gali tvirtinti šio mūsų organizacinio junginio ryškų pagyvėjimą. Tiesa, jau kol. P. Naručio laikais pradėjo atgyti ta sąjunga, bet šiuo metu ryškėja to darbo ir tų rūpesčių vaisiai. Organizacinis veiklumas, sekretoriato gyvumas — tai džiuginą išoriniai veiksmai. Daugiau džiaugsmo betgi suteikia parengta trimečio programa. Nebereikės globėjui ir moksleivių valdybai verkšlenti dėl susirinkimų programos. Nesitenkinta vien bibliografinėmis žiniomis, kurių irgi yra, bet atspausdinta pokalbiams tinkama medžiaga, pasiūlyta eilė diskutuotinų klausimų. Pradėjo valdžia ir savo padalinius lankyti. Štai neseniai vizituotos New Yorko ir Patersono kuopos. Reikia tikėtis, kad ši aktyvumo banga dar ilgai tęsis.

Tačiau moksleivių valdžiai reikia talkos. Ji būtina. Jau tiek esame prikalbėję apie **globėjus,** tačiau nelengvai šis klausimas sprendžiasi. O efektingo sprendimo jis šaukte šaukiasi. Tačiau to šauksmo beveik niekas negirdime — nebent mūsų vaikai mokyklinio amžiaus, ir pajuntame, kad gatvės įtaka perdaug ryški juose. Bet tada dažniausiai jau pervėlu. Reikia kur kas anksčiau jaunąja siela rūpintis gi be vyresniųjų globos sunku moksleiviams patiems gyvą veiklą išvystyti.

Nepalikime šio klausimo pionieriškam, individualiam sprendimui. Ar negali susirinkti vietovėse visų trijų sąjungų vietinės valdybos ir sutartinai išspręsti šį klausimą. Moksleiviai jums už tai bus dėkingi, ir nėra abejonės, kad netrukus kuopos gyvumas ir jus pačius džiuginančiai nuteiks, kai prisiminsite, kad globėjų klausimo sprendimu prisidėjote prie šios veiklos suaktyvinimo. Ir nedelskime, nes perdaug pas mus reiškinių, kuriais susirūpiname pavėlavę.

Aiškumo sumetimais verta pažymėti, kad jaunučiai yra moksleivių sąjungos dalis. Nors jie ir veikia atskiruose būreliuose, jiems skiriami skirtingi metodai ir tam amžiui pritaikyta programinė medžiaga, tačiau jie yra pilnateisiai MAS nariai. Praeityje svarstytos galimybės kurti 4-tą federacijos sąjungą, tačiau jau prieš kurį laiką tos minties atsisakyta, ir jaunučiai įjungti į moksleivių sąjungos gretas. Ir reikia pasakyti, kad tai vertingas sprendimas — jau vien tuo jis vykęs, kad nėra reikalo pervesti jaunučio į kitą, šiuo atveju moksleivių sąjungą. Mums šis pervedimas nekaip sekasi; kažkaip vis nubyra dalis narių. Ir daugiau teigiamybių yra; prie jų gal prie progos sugrįšime. Svarbu betgi at-kams įsisąmoninti, kad jaunučiai yra integrali MAS dalis.

* * *

Sparčiu tempu artėja stovyklinis laikotarpis. Visos sąjungos jam jau pradėjo ruoštis. Įdomus šis pasirengimo laikotarpis ir tuo, kad gyvai sujudo ir mūsų vyriausia šaka; jau sudaryti sendraugių stovyklos planai. Teks su dėmesiu sekti jos vystymąsi, įdomus, mat, bandymas šiais metais stovyklos programos sudarymą pavesti čia mokslus baigusiems. Projektas vertingas; tikėkimės, kad ir realybėje jis tokiu liks. Gi ar taip iš tikro bus, tegalės spręsti stovyklon nuvažiavę. Todėl jau dabar laikas ryžtis jon vykti. Tad ir atostogas numatykime rugpiūčio 12-18 d. d. savaitei.

VYTENIS

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Šv. Jono Bosko kuopos at-kai Italijoj su kun. Perkumu

VARDAI - ĮVYKIAI - IDĖJOS

ITALIJA

LIETUVIŠKA PARODĖLĖ ITALIJOJ

Pasiryžę konkrečiai prisidėti prie Lietuvos bylos kėlimo vis platesnėj tarptautinėj plotmėj. Castelnuovo Don Bosco M. At-kai Vasario 16-osios šventės proga gim-jos svečių salėj suruošė kuklią, bet gana iškalbingą, lietuvišką **parodėlę,** skirtą daugiausia italų publikai.

Parodos tikslas — supažindinti svetimtaučius su Lietuva ir lietuviais. Todėl, vos įėjus į salę, prieš akis stojos didelis ((3 x 3 m.) ryškus, pačių auklėtinių nupieštas, žemėlapis, nurodąs Lietuvos geografinę padėtį Europos valstybių tarpe. Ant kitų padėkalų meniškai suderinti atvaizdai priminė Lietuvos gamtą, pristatė pastatų bei paminklų pavyzdžių, liaudies meno bei religinio meno kūrinių, folklorės vaizdų. Su pavergtos tautos kančia ir ryžtinga tremtinių dvasią lankytoją supažindino beveik visų laisvėj leidžiamų lietuviškų žurnalų bei laikraščių egzemplioriai, komemoratyviniai — propagandiniai leidiniai, įdomesnės knygos, Lietuvių Enciklopedija, ypač knygos bei brošiūros apie Lietuvą itališkai. Dar šen ten sąmoningai išmėtytos statistikos, istorinės datos bei geografiniai duomenys papildė iliustracijų kalbą ir tokiu būdu įstengė lankytojui duoti norimą gana išsamų vaizdą. Gi trūkstamas žinias papildė patys ateitininkai gyvu žodžiu.

Šv. Jono Bosko kuopos at-kai praeitais metais stengėsi nenutraukti veiklos taip pat ir per atostogas, dėl to nariai įsipareigojo dirbti dėl rašomosios mašinėlės įsigijimo. Dabar, visų įsipareigojimas — pašto ženkliukų rinkimas misijoms. Šį uždavinį paliko mums kun. Antanas Perkumas S.D.B., kuris praleido su mumis atostogas Alpėse Kadangi kun. Perkumas praleido 20 metų misijose Kinijoj ir dabar yra Pontifikalinės Lietuvių Misijos vedėjas Venezueloj, tai pasakojimams medžiagos nestigo. Mūsų misionierius pasirodo geras statytojas: Hong Konge pastatė mokyklą, galinčią priimti 1200 mokinių, dabar Venezueloj stato lietuvių namus ir pas mus Alpių vasarvietėje pasiryžo pastatyti gražų Lietuvišką Kryžių.

Mums at-kams nupirko naują katalogą ir du pašto ženklams albumus, liepdamas juos pripildyti ir pasiųsti Misijoms. Didžiausias talkininkas šiame darbe yra pats kun. Perkumas, kuris mums atsiunčia daug gražių pašto ženklų. Neseniai atsiuntė ir 10 dol. rašomajai mašinėlei bei kitoms išlaidoms. Nuoširdžiai dėkojame Gerbiamam Kunigėliui už talką ir paramą. Mes gi taip skatinami nesnausim, bet jieškosime naujų kelių tikslui atsiekti.

Ateitininkų Federacijos Vyriausios Rinkimų Komisijos Pranešimas

Suvedus visus balsavimo duomenis, konstatuota, kad viso šiuose rinkimuose balsavo 1110 ateitininkų. Neužskaityta, kaip balsavimo taisyklėm neatitinką, 20 vokų, be to, 5 atsiuntė neatžymėtus balsavimo lapus. Balsavimas buvo pravestas Anglijoj, Australijoj, Brazilijoj, Italijoj, JAV, Kanadoj, Kolumbijoj, Prancūzijoj ir Vokietijoj.

Balsai už pasiūlytus rinkti kandidatus pasiskirstė taip:

I. Kandidatas į Ateitininkų Federacijos Vadus dr. Stasys Bačkis gavo 975 balsus. Jis buvo vienintelis kandidatas.

II. Kandidatai į AF Valdybą gavo balsų: Arvydas Barzdukas — 791, kun. Vikt. Dabušis — 734, Pranas Grušas — 381, Antanas Sužiedėlis — 944, Jonas Šoliūnas — 564, Vladas Viliamas — 513, Juozas Vitėnas — 439, Vytautas Vygantas — 850.

III. Kandidatai į Kontrolės Komisijos pirmininkus balsų gavo: Bronius Radzivanas — 457, Leonardas Valiukas — 584.

IV. Kandidatai į Kotrolės Komisijos narius gavo balsų: Julius Jodėlė — 774, Juozas Kojelis — 692, Antanas Sabalis — 526.

Suvedant šiuos rinkimų duomenis, buvo gautas dr. St. Bačkio raštas, rašytas 1962 kovo 15, kuriame jis praneša, kad jam yra atsiradę neįveikiamų kliūčių perimti Ateitininkų Federacijos Vado pareigas. Dr. St. Bačkio raštas jungiamas prie protokolo.

Jokių skundų nei rinkimų eigos metu, nei rinkimams pasibaigus rinkimų taisyklėse nustatytu laiku Vyriausioji Rinkimų Komisija negavo, todėl Komisija laiko, kad rinkimai yra įsiteisėję. Tad Vyr. Rinkimų Komisija skelbia, kad **į naują Ateitininkų Federacijos Valdybą yra išrinkti: dr. Antanas Sužiedėlis, dr. Vytautas Vygantas, inž. Arvydas Barzdukas, kun. Viktoras Dabušis ir Jonas Šoliūnas.** Kandidatais lieka: dr. Vladas Viliamas, Juozas Vitėnas ir Pranas Grušas.

Kontrolės Komisijos pirmininku išrinktas Leonardas Valiukas, kandidatu lieka dr. Bronius Radzivanas. Kontrolės Komisijos nariais išrinkti inž. Julius Jodelė ir Juozas Kojelis, kandidatu lieka inž. Antanas Sabalis.

Vyriausioji Rinkimų Komisija nuoširdžia idėkoja visoms kraštų rinkimų komisijoms už darbą bei pasiaukojimą pravedant rinkimus, o taip pat ir kitiems vienetams bei atskiriems ateitininkams, vienokiu ar kitokiu būdu pagelbėjusiems pravesti rinkimus.

Ateitinnkų Federacijos Vyriausioji Rinkimų Komisija

1962. kovo 18 d.

GRAND RAPIDS, MICH.

Vasario 11 d. Moks. At-kų Pakšto kuopa savo susirinkime paminėjo Lietuvos nepriklauesomybės šventę.

Minėjimą atidarė kuopos pirm-kė G. Lukoševičiūtė, sekretoriauti pakvietė kuopos sek-rę L. Kušlikytę. Sugiedojus Lietuvos ir Amerikos himnus, kalbą pasakė inž. Tadas Mickus, tema: nepriklausomybės minėjimas laisvoj Lietuvoj.

Meno dalyje pasirodė moksl. ir jaunučiai. „Vargingos tėvynės, vargingi vaikai" deklamavo pirmą posmą D. Gudžiūnaitė, antrą T. Žygaitė, trečią A. Astraitė, o ketvirtą visos mergaitės. „Tėvynę ginti" deklamavo D. Astras. Jaunučiai padainavo kelias daineles ir pašoko „Noriu miego", paruoštą G. Lukaševičiūtės, muzika palydėjo Z. Girginaitė, dainavo dvi dainas, vadovaujant ir akomponuojant J. Kušlikytei.

Pabaigai sugiedota „Marija Marija" ir At-kų himnas.

Minėjime dalyvavo kun. Kardas ir kiti svečiai.

Kuopa reiškia nuoširdžią padėką inž. T. Mickui už labai įdomią paskaitą ir p.p. Lukoševičiams už vaišes ir patalpą.

Dalyvis

Šv. Jono Bosko kuopos at-kai prie jų suruoštos parodėlės apie Lietuvą, Vasario 16 proga

Cicero Vysk. M. Valančiaus kuopos šventės metu per iškilmingą eiseną į bažnyčią, kovo 18 d. V. Venclovos nuotrauka

Gražiai pavykusi metinė Cicero Vysk. Valančiaus moksleivių ateitininkų šventė

Kovo 18 d. įvyko metinė šventė. Pavasariškai nusiteikęs jaunimas su vėliavomis žygiuoja į bažnyčią. Kun. Lipniūno ir Marijos kuopos solidarizuoja, atsiųsdamos savo vėliavas. Gražu stebėti juos eisenoj, bažnyčioj meldžiantis. Po pamaldų bendri pusryčiai, kuriuos paruošė moksleivių tėveliai. Matyti garbingų svečių: prel. Ig. Albavičius, dr. Damušis iš Detroito, Moksleivių Centro Valdybos pirmininkas J. Račkauskas, B. Miniataitė — Centro vicepirmininkė, Norvilas ir kiti. Seka iškilmingas pasižadėjimas. Kuopa auga ir didėja. Štai nemažas skaičius jaunučių kartoja Dvasios Vado kun. P. Patlabos skaitomus pasižadėjimo žodžius: Lydia Bernadzik, Nina Bernadzik, Danutė Chainaitė, Diana Hachnel, Viktorija Stakytė, Danguolė Stončiūtė, Loretta Stončiūtė, Nijolė Žemaitytė, Arvydas Padleckis — gražus būrelis jaunučių.

Štai čia vėl gana didelis būrys, kurie duoda pasižadėjimą už moksleivio ateitininko ženklelį: Kristina Bytautaitė, Birutė Galinaitytė, Gražina Giniotaitė, Vytenis Babrauskas, Kastytis Latoža, Donatas Bačinskas, Bronius Ingaunis, Petras Paliulis ir Aidas Skruodys.

Džiugu, kad Cicero kolonijos tėvai rimtą dėmesį kreipia į organizacijų svarbą jų vaikų auklėjime, džiugu, kad atsiranda globėjų, kurie tiek laiko pašvenčio jaunimui.

Skamba ateitininkų himno žodžiai. Programoj mažosios mergaitės dainuoja, deklamuoja. Vienas mažas pipiras griežia akordeonu, Vyt. Babrauskas perskaito referatą apie Maironį, trys vyrai pagrojo "Lietuva mano"... Matome Cicero "Ateities" jaunučius sportininkus su laimėta dovana.

Šiuo metu kuopai vadovauja Saulenė Venclovaitė, kuopos Dvasios vadas kun. P. Patlaba, kuopos globėjas dr. P. Kisielius.

G. D.

PUTNAMAS

Vasario 16-tos proga Putnamo MAS kuopa suruošė iškilmingą minėjimą pagerbti Praną Dovydaitį — Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarą ir kartu vieną ateitininkijos steigėjų. Minėjimas pradėtas su vėliavų įnešimu ir Lietuvos himnu. Jagna Štangenbergaitė skaitė ištraukas iš rašinio "Profesorius aria žemę" (Ateitis, 1961, N 2), parašyto Dovydaičio dukters. Kun. St. Yla papasakojo apie Dovydaičio viešąjį gyvenimą. Nuo pat mažens Dovydaitis buvo pramatytas, išrinktas ir išsaugotas Dievo apvaizdos išvesti Lietuvos jaunimą iš bedievybės — iš ateizmo kelio. Šis didysis Lietuvos apologetas, būdamas tik 23 metų amžiaus, paskelbė ateitininkų deklaracijoje tris pamatinius klausimus. Meninėje dalyje kaip tik buvo pristatyta ši deklaracija kalbamo choro būdu. Salėje aidėjo šie žodžiai:

— Esame teistai!
— Esame krikščionys!
— Esame katalikai!

Minėjimas baigtas su ateitininkų himnu.

Po minėjimo apžiūrėjom prof. Dovydaičiui skirtą parodėlę.

V. M. R.

KORP! ŠATRIJA

Studentų korp. Šatrijos susirinkimas įvyko vasario 4 d. Tijūnėlių bute. Nemažas meno mėgėjų būrelis išklausė M. Motekaičio paaiškinimo: skirtumas tarp muzikos pažinimo ir įvertinimo.

Susirinkimą "proper" atidarė pirmi-

Moksleivių įžodis vysk. M. Valančiaus kuopose, kovo 18 d. A. Venclovos nuotrauka

Vasario 16-tos minėjimas Putname

mų, kurie buvo atsakyti ir išaiškinti.

Sekmadienį, vasario 18 d., visi rinkomės į Šv. Andriejaus bažnyčią, kur bendrai priėmėm Šventą Komuniją už kenčiančią Tėvynę. Po pietų dalyvavom Vasario 16-tos minėjime.

M. K. ir R. P.

TORONTO ATEITININKŲ ŠVENTĖ

Toronto ateitininkų šventė įvyko sausio 28 d. Prisikėlimo parapijos patalpose. Dešimtos valandos Mišiose dalyvavo uniformuoti moksleiviai ir jaunučiai ateitininkai su vėliava bei daug lietuviškos visuomenės.

Iškilmingas šventės aktas sutraukė nemažą svečių. Toronto sendraugių pirmininkas P. Kolyčius šiam aktui vadovavo.

Po vėliavos įnešimo, maldos (sukalbėjo kun. Pacevičius), buvo pakviestas garbės prezidiumas: T. Placidas. OFM, kun. Ažukalnis, P. Matulionis, P. Juozapavičius, dr. Sungaila, P. Sungailienė, P. Pleinys ir skautų tuntininkai: P. Ramasnauskienė ir P. Skrinska. Sekretoriavo V. Tamulaitytė ir A. Kuolaitė.

Tada mažieji kopė į sceną ir davė įžodį, kurį priėmė T. Rafaelis. Ženkliukus prisegė P. Matulionis ir paragino juos būti geresniais žmonėmis — gyvenant pagal at-kiškus principus. PLB pirmininkas dr. Sungaila taip pat sveikino padidėjusį at-kų būninkė J. Radvilaitė. Sekė diskusijos apie penkius poetus: B. Brazdžionį, S. Conelly, E. E. Cummings, A. MacLeish ir B. Sruogą. Jų kūriniai buvo vertinami temos, formos ir technikos atžvilgiais. Ypatingai buvo stengtasi atspėti poeto mintis.

Paminėtina, kad savaitę prieš susirinkimą šatrijiečiams buvo išsiuntinėti tų poetų charekteringi eilėraščiai susipažinimui.

Sekančiam susirinkimui nutarta diskutuoti Picasso ir jo meną.

Buvusi ir žinanti

PHILADELPHIJOS STUDENTAI ATEITININKAI

Bandydami sukelti didesnį interesą ateitininkų veikloje, vasario 10 d. studentai su grupe moksleivių nuvyko į Villa Joseph Marie gimnaziją pas savo dvasios vadą kunigą Širvaitį, kur turėjo bendrą susirinkimą.

Kunigas skaitė trumpą paskaitėlę "Kodėl mes esame ir turėtumėm pasilikti ateitininkais". Po to buvo pateikta keletas prieštaraujančių klausi-

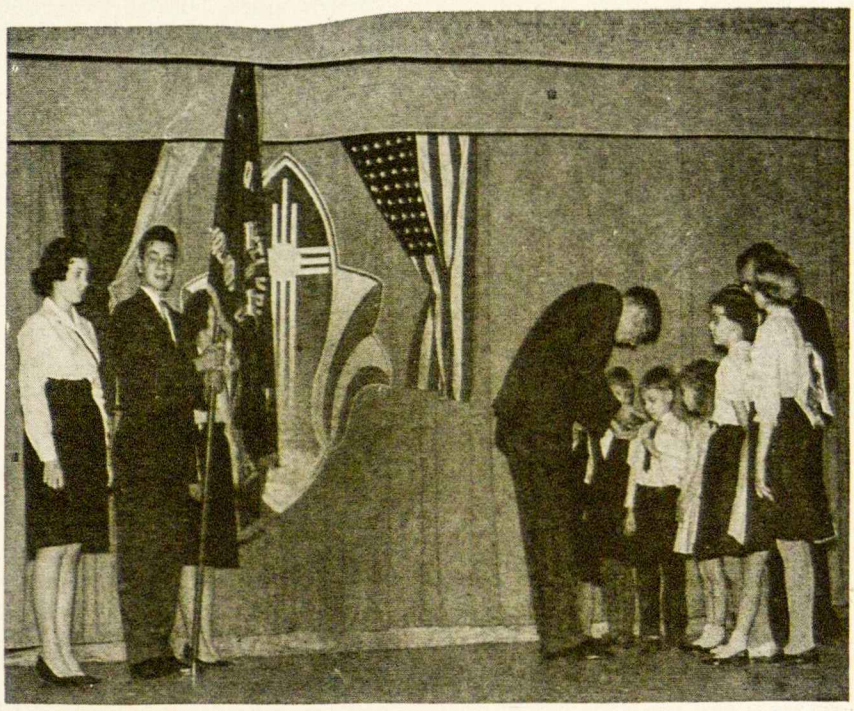

Jonas Račkauskas, MAS pirmininkas, prisega ženkliukus Cicero Vysk. M. Valančiaus koupos jaunučiam, kuopos šventėje, 1962 m. kovo 18.

A. Venclovos nuotrauka

Prof. Kaz. Pakšto MA kuopos, Grand Rapids, Mich., nariai su glob. p-le Lukoševičiūte

rį. Toronto Šatrijos skautų tuntas atsiuntė sveikinimą raštu.

Sekė dr. Arūno Liulevičiaus paskaita "Mes ir utoplja". Įdomiai išdėstė, kas yra utopija , jos kilmę ir davė spalvingų pavyzdžių. Baigdamas priėjo išvados, kad at-kų utopija yra Dievo karalystė ir kiekvieno at-ko pareiga yra tos karalystės ieškoti. Kalbėdamas daugiau vyresniems, prelegentas nepamiršo ir jaunesniųjų — keletą kartų, pertraukdamas paskaitą, leido jiems pasiraivyti, kad nenusibostų sėdėti.

Nors meninė dalis buvo įdomi ir įvairi, gaila, kad ją išpildė vien tik mergaitės. G. Mačionytei diriguojant, jaunučių at-kų chorelis sudainavo porą dainelių. Vyresnės moksleives .. Ivanauskaitė, R. Kryžanauskaite ir Čeplikaitė pašoko baletą. Joms akompanavo D. Kuslikytė. Hamiltoniškė J. Kaminskaitė gražiai paskaitė savų eilėraščių. D. Augaitytė ir V. Simanavičiūtė-Laurinavičienė su dainavo duetu "Sėdžiu už stalelio ir "Puiki kaip saulė". Sekė montažas "Šiluvos Marija" — poezijos ir giesmių pynė, kurį atliko aštuonios vyresnės moksleivės. Pabaigoje P. Kolyčius padėkojo visiems prisidėjusiems prie šventės ir pakvietė į vaišes, kurias tvarkė K. Kaknevičius.

Šventės proga dalyviai gavo 13-tą numerį moksleivių at-kų laikraštėlio "Pirmyn, Jaunime", kurio redaktorė yra A. Bušinskaitė.

Ši šventė praėjo sėkimingai. Ypatingai gažų įspūdį visuomenei sudarė tie davusieji įžodį jaunučiai. "Jie įstojo į idealizmo organizaciją, ir su laiku, dr. Sungailos žodžiais, tas ateitininkiškas idealizmas virs tautos idealizmu: "Dirbkim, kovokim dėl Lietuvos".

Toronto studentų draugovės susirinkimas įvyko vosario 3 d. Tamulaičių bute. Tai buvo neeilinis susirinkimas, nes dalyvavo SAS Centro Valdybos nariai.

Susirinkimą, kuris buvo atidarytas malda, pravedė A. Šapokaitė ir sekretoriavo A. Kuolaitė. Sekė V. Mikėno referatas: "Katalikų Bažnyčia ir atominis karas", kuriame buvo įdomiai išdėstyta Katalikų Bažnyčios pažiūros visiškam nusiginklavimui. Referate pareikštos mintys buvo diskutuojamos.

Svarstant einamuosius reikalus, buvo pasiūlyta daryti iškylą į pirmininko S. Barškėčio ūkį. Klausimas atidėtas vėlesniam susitarimui. Taip pat buvo perskaityta reikalavimai kandidatų ruošimui ir paminėtas kvietimas studentėms at-kėms atsilankyti į rekolekcijas, kurias ruoš moksleivės at-kės gavėnios metu.

CV pirmininkas Stasys Rudys paprašė draugovės atkreipti daugiau dėmesio į vyresniuosius moksleivius: pakviesti juos į susirinkimus, supažindinti su universiteto kursais ir suruošti bendrus pobūvius. Taip pat paminėjo moksleivių globėjų kursus, kurie įvyks sendraugių vasaros stovykloje, ideologinius kursus — Velykų atostogų metu; ir vasaros stovyklą Dainavoje. Prašė, kad į visas šias vietas būtų atsiųstas bent vienas atstovas. Viktorija Skrupskelytė trumpai apibūdino stovyklos dienotvarkę ir paragino daryt dažniau susirinkimus. Oficiali dalis — uždaryta malda.

Užkandžiavo ir pasisvečiavo. Centro Valdyba dabar turėjo progos asmeniškai susipažinti bei pasikalbėti su draugovės nariais, pasidalinti kelionės įspūdžiais ir sužinoti daugiau apie kanadietiškus papročius.

Visi sutinka, kad šis buvo vienas iš įdomiausių susirinkimų. Gal reiktų CV dažniau paraginti lankyti draugoves?

Buvusi

Sydney (Australija) arkv. J. Matulaičio at-kų kuopa. Vidury kuopos dvasios vadovas kun. P. Butkus, globėjas dr. A. Mauragis ir (foto dešinėje pusėje) p. I. Gintalaitė, dabartinė kuopos pirmininkė. K. Stepaniuko nuotrauka

AUSTRALIJA

SYDNEY ATEITININKAI (Australija)

Anais 1948 - 1950, didžiausios emigracijos iš Vokietijos D. P. stovyklų, metais ne maža mūsų tautiečių skaičių (apie 8000) likimas atbloškė ir į tolimiausiąjį nuo Europos kraštą — Australiją. Jeigu žmones čia radome daugumoje tikrus europiečius (imigravusius anglus, olandus, vokiečius, italus, graikus ir kit.), tai gamtą ir visus mums įprastus metų laikus radome aukštyn kojom: vietoj žiemos — vasarą ir atvirkščiai, vietoj pavasario — rudenį ir atvirkščiai. Net saulutė, kuri čia taip stropiai šviečia ir šildo, patekėjusi rytuose slenka į vakarus šiaurine dangaus dalimi...

Ir čia apsigyvenę lietuviai, kiek galima vėsesnėse vietose, įsteigė savo bendruomenę, būrėsi į organizacijas. Organizacijos daugiausia patraukė jaunimą. Ir kadangi apie Australijos at-kus dar nebuvo niekad rašyta, todėl čia ir duodame kiek ilgesnę žinutę apie Sydney ateitininkus.

12 metų laikas parodė, kad ateitininkai iškilo į pirmaujančią organizaciją, nežiūrint to, kad žmonės nepalankūs jos idealams stengiasi veikimui pakenkti.

Sydnejaus lietuvių kapelionas kun. P. Butkus, pasitaręs su inteligentiškuoju lietuvišku jaunimu ir radęs jame pritarimo, 1954 birželio 6 B. Šaltmiro namuose sušaukė pirmąjį ateitininkų, steigiamąjį, susirinkimą, kuriame dalyvavo 21 asmuo. Kunigui kapelionui paaiškinus ateitininkų ideologiją bei nušvietus organizacijos istoriją, visi šie asmenys įsirašė nariais, iš kurių ir buvo, ten pat, išrinkta pirmoji valdyba. Į ją įėjo: A. Bačinskas pirmininku, D. Petniūnaitė vice-pirmininke, R. Stakauskas sekretorium, A. Kapočius iždininku ir V. Gedminas nariu. Kuopa pasivadino ark. J. Matulaičio vardu. Jos dvasios vadovu pakviestas kun. P. Butkus, o kuopos globėju dr. A. Mauragis.

Kuopa savo metine švente pasirinko Kristaus Karaliaus dieną. Sydnėjaus lietuvių bendruomenė tuojau pastebėjo gyvą ir energingą šios kuopos veiklą. Suruošiama visa eilė paskaitų, kaip tai dr. A. Mauragio „Jaunimas laiko bėgyje", „Lietuvos išlaikymo problemos tremtyje", kun. P. Butkaus paskaitų ciklas „Kuri yra tikroji Bažnyčia", kun. St. Gaidelio, S.J. „Šv. Tėvo Jono XIII charakteris" ir kit.

Ypač atžymėtina 1959 spalio 25 įvykusi Kristaus Karaliaus ir kuopos vėliavos krikšto šventė. Vėliavos kūmais buvo inž. J. Dirginčius, O. Kavaliauskienė, dr. A. Mauragis ir M. Slavėnienė. Po pamaldų įvykusiame iškilmingame posėdyje 13 naujų narių davė įžodį. Tais pačiais metais lapkričio 12 d. Slavėnų bute įsteigtas jaunesniųjų at-kų būrelis. Įsirašė 11 narių. Būrelio globėja pakviečiama M. Slavėnienė. Kartu su vaikučių tėveliais aptarta ir smulkesnė jaunesniųjų ateitininkų veiklos programa. Ji maždaug tokia: susirinkimai daromi kas antra savaitė privačiai pas narių tėvelius, sudarant jaukią ir lietuviškai - tautišką vaikučiams aplinką. Susirinkimų programas užpildo daugiausiai patys nariai: jie sako lietuviškus eilėraščius, pasakas, mįsles ir pan., Užsibrėžiama auklėti jų tautiškas ambicijas, rengiant jų viešus pasirodymus bei šventes. Šis jaunesniųjų at-kų steigiamasis susirinkimas praėjo labai entuziastiškoj nuotaikoj. Kun. P. Butkus pamokė mažuosius at-kų himno ir kelias lietuviškas daineles. Po susirinkimo mažieji buvo šeimininkų pavaišinti.

Vyresnieji ir jaunesnieji ateitininkai, kartu su skautais, kasmet rengia Motinos Dienos minėjimą. Dėl visada gerai ir įdomiai parengtos programos, šie minėjimai praeina tiesiog, su didele publikos spūstimi. Ypač čia didelę programos dalį užpildo jaunieji ateitininkai. Kun. P. Butkaus vadovaujami ne kartą jie publiką nustebino dar niekad negirdėta, paties kun. P. Butkaus sukurta, dainele. Praeitus metus gražiai suvaidino J. Slavėno scenos vaizdelį „Mamos vardinės", o šių metų Motinos Dienai ruošiasi pastatyti taip pat to paties autoriaus „Dovanėlė mamai". Taip pat jaunieji ateitininkai sudarę tvirtą tautinių šokių grupę, kuriai vadovauja A. Laukaitienė. Ne kartą ši grupė gražiai pasirodė ir kitų švenčių programose, k.t., Vasario 16-tos, Tautos ar Kariuomenės šventės.

Sydney (Australija) jaun. at-kai pasirengę tautiniam šokiui.
Kosto Stepaniuko nuotrauka

Praeitų metų rugsėjo 30 — spalio 2 Inglebourn įvyko pirmoji Sydney ateitininkų stovykla. Stovyklos globėjai buvo kun. P. Butkus ir dr. A. Mauragis, pirmininkas A. Bučinskas, adjutantas E. Lašaitis, mergaičių vadovė I. Gintalaitė. Ūkio reikalų vadovai A. Karmilius, Gudaitis ir V. Burokas. Stovykloje skaitytos šios paskaitos: „Ateitininkų istorija" — inž. Dirginčius, „Ateitininkų ideologija" — dr. A. Mauragis ir „Krikščionybės įnašas į Lietuvos kultūrą iki Valančiaus gadynės" — rašytojas J. A. Jūragis.

Ateitininkų stovyklą numatoma surengti ir šiais metais.

Sydnėjiškė

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

M. A. Prano Dielininkaičio kuopa šv. Antano gimnazijoje pradėjo veikti 1957 m. Pirmuosius ketverius metus kuopai vadovavo Remigijus Sužiedėlis, Romanas Mureika, Vincas Grybauskas ir Stasys Dėdinas. Jiems išvykus į universitetus, kuopos vadovavimą perėmė Manfredas Prišmantas, Algimantas Šuopys, Algirdas Katinauskas, Antanas Bilitavičius ir Eugenijus Grėbliūnas. Šiais mokslo metais kuopai vadovauja Algimantas Šuopys, Jurgis Meškuotis, Dangerutis Aukštikalnis, Jonas Karaška ir Stasys Rastonis.

Susidarė tradicija, kad at-kų kuopa, be eilinių susirinkimų ir pašnekesių, kas metai suorganizuoja Kristaus Karaliaus, švento Kazimiero ir Motinos Dienos minėjimus. Šie metai, kadangi yra vadinami Maironio metai, buvo atžymėti balandžio pirmą dieną ypatingu minėjimu ir specialiu 57 puslapių rotatoriumi spausdintu leidiniu.

Minėjimui parinktoji diena nebuvo graži. Iš pat vakaro lijo gana smarkiai. Nežiūrint visų sunkumų, atvyko apie 20 svečių iš tolimesnių vietų. Programai vadovavęs Dangerutis Aukštikalnis gražiai pasveikino svečius, tėvus pranciškonus, visus moksleivius ir at-kus, susirinkusius pagerbti didįjį Lietuvos Dainių. Pradžio-

Sydney (Australija) moksleivių at-kų ir jaunesnių at-kų grupė. Pirmoje eilėje iš dešinės į kairę: K. Laukaitis, L. Laukaitytė, R. Kondrackaitė, V. Pužaitė, dvasios vadovas kun. P. Butkus, globėja M. Slavėnienė, B. Penkaitytė, A. Mišeikaitė, R. Slavėnaitė ir A. Pužas. Stovi: (iš deš. į kairę) A. Intaitė, I. Kondrackaitė, R. Mišeikaitė, D. Mišeikaitė, I. Penkaitė.
Kosto Stepaniuko nuotrauka

je mokyklos choras dainavo Maironio parašytas "Lietuva brangi", "Miškas ir lietuvis" ir Vanagaičio komponuotą "Laisvės varpas". Chorui nuotaikingu niūniavimu sudarant foną, Antano Špakausko melodeklamacija "Oi neverk, motušėle" buvo tikrai įspūdinga. Įliejo susirinkusiems nemaža ugnies "Kur lygūs laukai", sudainuoti choro su vyriškais paspaudimais. Likusius posmus šio taip malonaus dainuoti eilėraščio gražiai interpretuodamas ir tikrai pasisekusia deklamacija užbaigė Gintautas Miceika. Vidmanto Mikalausko referatas "Maironis — milžinkapių dainius" buvo labai malonu klausyti. Stasys Rastonis skambino M. K. Čiurlionio "Bėkit bareliai". Gana įdomus buvo ir Vidmanto Dūdos referatas "Prisikeliant: Lietuva Maironio "Jaunojoj Lietuvoj" Paskutinę minėjimo dalį sudarė choro padainuotos "Norėčiau aš keliauti", "Plaukiau per marias", "Jojau lauku, jojau antru", "Tykus buvo vakarėlis", "Tramta du, dudu" ir Gimnazijos daina, kuri buvo susirinkusių priimta ypatingai šiltai. Kadangi minėjime dalyvavo šios dainos kompozitorius Zigmas Snarskis, tai visų mokinių ir choro seniūnas Algirdas Katinauskas labai nuoširdžiai padėkojo kompozitoriui ir įteikė šiais metais choro mokamų padainuoti dainų gaidas ir Maironio metų proga at-kų kuopos išleistąjį leidinį. Chorui akomponavo minėjimo pradžioje Jonas Long, o antroje dalyje Stasys Rastonis. Gražiai pasisekusį minėjimą užbaigėme Tautos Himnu.

Stasys Rastonis

Philadelphijos at-kai su dvasios vadu kun. Širvaičiu

Ateitininkų Sendraugių Sąjungos Skyriams

Centro Valdybos ir Kontrolės Komisijos rinkimų reikalu

APLINKRAŠTIS

Ateitininkų Sendraugių Sąjungos Centro Valdyba, vadovaudamosi ASS Įstatų 31 ir 37 st. ir Centro Valdybai ir Kontrolės Komisijai rinkti nuostatais, nutarė paskelbti Centro Valdybos ir Kontrolės Komisijas rinkimus korespondenciniu būdu.

1. Rinkimams pravesti skiriami šie Chicagos skyriaus nariai:
   Stasys Rauckinas, 2609 W. 43 St., Chicago 32, Ill.
   Elena Juknevičienė, 8741 So. Albany Ave., Chicago 42, Ill.
   Ignas Kazlauskas, 1438 So. 48 Court, Cicero 50, Ill.
   Rinkimų Komisijos adresas: 8741 So. Albany Ave, Chicago 42, Illinois.

2. Skyrių valdybos prašomos sudaryti ir atsiųsti Centro Valdybai, adresu 2737 W. 43 St. Chicago 32, Ill., rinkikų sąrašus pagal ASS C. V-bai ir Kontr. K. rinkti nuostatų 4 st. reikalavimus iki šių metų kovo 31 dienos. Skyrių valdybos paskelbia savo nariams, kad kandidatai į Centro Valdybą ir Kontrolės Komisiją, pagal rinkimų nuostatų 5, 6 ir 7 st. reikalavimus būtų pasiūlyti iki š. m. balandžio 15 dienos

3. Rinkimų Komisija pagal rinkimų nuostatų 9 st. išsiuntinėja rinkikams balsavimo lapus ir vokus betarpiškai ar per skyrių valdybas iki š. m. balandžio 30 d.

4. Pagal rinkimų nuostatų 10 ir 11 st. reikalavimus, rinkikai balsavimo lapus su balsavimo vokais turi grąžinti Rinkimų omisijai iki gegužės 31 dienos.

5. Balsus skaičiuoja Rinkimų Komisija š. m. birželio mėnesio 9 d. pos pačios pasirinktą valandą.

Prašome paraginti narius aktyviai rinkimuose dalyvauti.

ASS Centro Valdyba

Chicago, 1962 m. sausio 31 d.

ASS Centro Valdybos kandidatai

Detroito at-kai sendraugiai yra gerai pažįstami visiems at-kams savo vaisinga veikla, ypač ALRKF Dainavos stovyklos kūrime ir jos išlaikyme, kur ne tik sendraugiai, bet labiausiai studentai ir moksleiviai vasaroja ir visakeriopą veiklą išvysto. Artėjant sendraugių centrinių organų rinkimams, Detroito at-kai sendraugiai sudarė Centro valdybos kandidatų sąstatą ir jį išstatė. Kandidatai į naują Centro valdybą yra šie: dr. inž. L. Bajorūnas, dipl. mišk. V. Barisas, kun. Br. Dagilis, dipl. agr. A. Juška, mok. V. Kundrotienė (Kurmauskaitė), inž J. Mikaila ir prof. dr. J. Pikūnas. Kandidatų sąstate yra ir Windsoro (Kanados) atstovas.

Sendr. Ant. Umbr.

ATEITININKŲ ŠALPOS FONDAS

1961 metais pajamų turėjo 2149 dol.

Pajamas sudarė:
   grąžinta skolų 730 dol.;
   nario mokestis 919 dol.;
   iš a. a. kun. V. Slavyno palikimo šiais metais gauta 500 dol.

Ateitininkų Federicijos Valdybos nutarimu Ateitininkų Šalpos Fondo nariais yra **visi** ateitininkai sendraugiai.

Deja, 253 ateitininkai sendraugiai, gyveną JAValstybėse, per 5 metus Fondui nedavė nei vieno cento. Per tuos pačius metus Kanadoje gyveną sendraugiai atsiuntė savo duoklę tik 35.

Ateitininkų Šalpos Fondas yra davęs paskolą 45-iems studijuojantiems ateitininkams. Yra paskolinęs 11,035 dolerius. Šiuo laiku 17 skolininkų jau galėtų grąžinti gautą paskolą, tačiau į paraginimą duoti bent dalį skolos atsiliepė tik 6 (keturi grąžino dalį skolos, o du prašė palaukti; 11 visai neatsakė į laišką).

Per 1961-sius metus AŠ Fondas davė septyniem studentam ateitininkam; jiem paskolino 1000 dol. Raštinės išlaidom išleista 52 dol.

1962 metais paskolinta trim studentam 550 dol.

1962 met. kovo 1 d. AŠ Fondo kasoje buvo 1563 doleriai.

Kun. Vytautas Pikturna
AŠ Fondo iždininkas

ALp(LKA)1786
1962, Nr.3

90.725.72